

yes!

ik ben diaken

stapsgewijs aan de
slag in jouw gemeente

1

**DIACONALE
BASISPRINCIPES**

2

**JE GEMEENTE
OPBOUWEN**

KerkPunt

Colofon

Yes! Ik ben diaken

Copyright © 2021 Kerkpunt

Kerkpunt

Postbus 499

8000 AL Zwolle

(038) 4270480

info@kerkpunt.nl

www.kerkpunt.nl

Aan deze brochure werkten de volgende personen mee:

Kerk in de buurt – André Jansen

Tips voor Communicatie – Co Beukema

Eindredactie: Co Beukema, Marijke Wierenga

Vormgeving: Studio Artius

Kerkpunt wil geloofsgemeenschappen inspireren en ondersteunen zodat door hen heen het Koninkrijk van God zichtbaar wordt voor elkaar en in de samenleving.

yes!

ik ben diaken

06

12

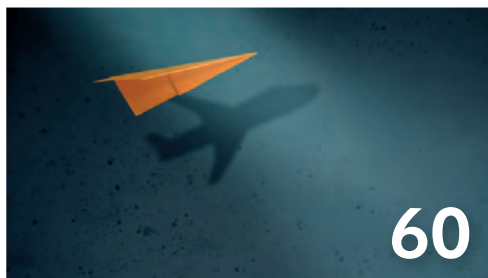
18

24

Diaconale basisprincipes

- 06** **Wat is diaconaat?**
Goed doen en recht doen
- 12** **Allemaal diaken**
Taak voor ons allemaal
- 18** **Kerk in de buurt**
Hart voor je eigen buurt
- 24** **Taken van de diaconie**
Help je gemeente groeien

Je gemeente opbouwen

32 **Je gemeente toerusten**
Bouw een dienende gemeenschap

38 **Diaconaat en eredienst**
Boven, binnen en buiten verbinden

44 **Bijbellezen en bidden**
Gebruik je bijbel vrijmoedig

50 **Een goed gesprek**
Tips voor het diaconale gesprek

56 **Diaconaat en jongeren**
Diaconaat door en voor jongeren

60 **Diaconaal Plan**
Focus en richting aan het werk

66 **Communicatie tips**
Laat zien waar je voor staat

Je bent diaken. Gefeliciteerd met die gave taak! Je mag meewerken aan een essentieel onderdeel van ons kerk-zijn. Wat een geweldige kans om het evangelie handen en voeten te geven.

Het kan zijn dat je nog niet zo goed weet waar je precies aan bent begonnen. Deze gids helpt je snel op weg. We bespreken de belangrijkste onderwerpen en geven je zo een goed beeld van jouw diaconale taken. Deze gids is goed te gebruiken als je start als nieuwe diaken. Maar ook als je al wat langer meeloopt, helpt de gids je om je taak weer even goed scherp te krijgen.

Ik hoop van harte dat deze brochure je inspireert! Dat je er handvatten in vindt om als diaken met jouw gemeente aan de slag te gaan. En stiekem hoop ik dat je na het lezen denkt: 'Yes, ik ben diaken!'.

Bij het uitvoeren van je mooie taak wens ik je Gods kracht en zegen toe. En ook gewoon veel plezier! En als je vragen hebt, meer informatie wilt of mooie ideeën die je wilt delen, aarzel dan niet om contact met mij op te nemen.

Hartelijke groet,
Derk Jan Poel

DIACONALE BASISPRINCIPES

- 06 Wat is diaconaat?
- 12 Allemaal diaken
- 18 Kerk in de buurt
- 24 Taken van de diaconie

Ik ben blij dat ik in de vakantie jarig ben, want op school kan ik niet trakteren.

Diaconaat is

- › Het handelen vanuit het evangelie
- › Gericht op het voorkomen, opheffen, verminderen en het mee uithouden van
- › Fysieke, materiële en sociale noden van mensen
- › En op het scheppen van rechtvaardige verhoudingen in kerk en samenleving.

Wat is diaconaat?

Goed doen en recht doen. Dat is in kort waar het bij diaconaat om gaat. We gebruiken daar vaak de woorden barmhartigheid en gerechtigheid voor. Die geven de kern van het diaconaat weer. Deze bijbelse woorden zijn kenmerkend voor God. En als het goed is ook voor de mensen die bij Hem horen.

Barmhartigheid is niet zomaar een kenmerk van God. Het raakt Hem diep van binnen, in zijn hart. *'Mijn hart wordt verscheurd en door barmhartigheid word ik bewogen'*.¹ Zo barmhartig en liefdevol is onze Vader. Van Jezus leren we dat ook wij net zo liefdevol en barmhartig moeten zijn: *'Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is'*.² God is barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig. Dit betekent dat Hij eerlijk, onpartijdig en betrouwbaar is. Hij doet wat Hij belooft, je kunt op Hem bouwen! En ook daarin wil Hij dat we op Hem lijken. Je weet wat de Heer van je wil, *'niets anders dan recht te doen en trouw te zijn'*.³ Want *God houdt van mensen die het goede doen*.⁴

- Het evangelie zet je in beweging om te helpen.
- Recht doen gaat over het herkennen en durven benoemen van onrecht.
- Als kerk streven we naar eerlijke relaties met mensen en met de hele schepping.

Gebrokenheid

Er is veel gebrokenheid in het leven. Steeds meer mensen zijn eenzaam. Ook in Nederland wordt de kloof tussen rijk en arm groter en ondanks onze welvaart gaan nog steeds veel mensen gebukt onder armoede of schulden. Een op de negen kinderen groeit op in armoede. Een meisje van elf zegt daarover: 'Ik ben blij dat ik in de vakantie jarig ben, want op school kan ik niet trakteren. Daar hebben wij geen geld voor, maar dat hoeft mijn klas niet te weten'. Een toenemend aantal kinderen groeit op in gebroken gezinnen. Mensen met een andere achtergrond of geloof hebben te maken met groeiend onbegrip, achterdocht en discriminatie. En wat kun je gebukt gaan onder ziekte of een handicap.

Goed doen

Je kunt zo maar geconfronteerd worden met zorgelijke en ingewikkelde situaties. Ziekte, verdriet, relatieproblematiek, werkstress. Wat is het fijn wanneer er dan een plek is waar je terecht kunt voor praktische hulp en concrete steun, een open gesprek en een luisterend oor, eerlijk advies en gebed. Dat is in het kort waar het bij diaconaat om gaat. Barmhartigheid is het goede zoeken en doen voor een ander.

Het evangelie zet je in beweging om te helpen.

Je probeert om de nood van de ander te verzachten en mogelijk zelfs helemaal weg te nemen. Soms lukt dat niet of onvoldoende. Dan blijf je liefdevol en trouw naast die ander staan. Daarin weerspiegelt je hoe God met jou omgaat.

Recht doen

God wil dat alle mensen kunnen opbloeien en tot hun recht komen. Recht doen betekent daarom dat je de ander geeft wat hem of haar toekomt. Dat je eerlijk bent en de waarheid spreekt en alle mensen met respect behandelt. Dat je betrouwbaar bent en je houdt aan gemaakte afspraken, ook als dat voor jezelf minder gunstig uitpakt. Elk mens is waardevol. Maar er zijn situaties die beletten dat mensen tot bloei komen en verhinderen dat ze krijgen waar ze recht op hebben. Mensen worden soms op grote schaal en structureel uitgebuit. Wie hoort hun stem? **Recht doen gaat ook over het herkennen en durven benoemen van onrecht.** Door het aanklaarten daarvan bij hen die verantwoordelijk zijn, geef

- ¹Hosea 11:8.
- ²Lukas 6:36.
- ³Micha 6:8.
- ⁴Psalm 11:7 (BGT).

je stem aan mensen wiens stem amper wordt gehoord. Door zo op te komen voor hen die gebukt gaan onder concrete vormen van onrecht, zetten we ons in voor eerlijke systemen en een meer rechtvaardige samenleving en wereld.

Op welke manier is jouw gemeente bezig met goed doen en recht doen?

Zorg voor de schepping

Tenslotte heeft diaconaat te maken met de zorg voor de schepping. De aarde is niet van ons, we hebben haar in beheer gekregen. Jij en ik hebben de verantwoordelijkheid om eerlijk en zorgvuldig met mens, dier en de natuur om te gaan.

Als kerk streven we naar eerlijke relaties met mensen en met de hele schepping.

Dat heeft gevolgen voor de keuzes die je maakt. De keuzes die nodig zijn om eerlijk en rechtvaardig te leven, gaan verder dan het drinken van fair-trade koffie en de

zonnepanelen op het dak. Ze raken aan onze levensstijl. Je kunt daar meer over lezen in het hoofdstuk 'Groene diaken'.

Op welke manier is jouw gemeente bezig met zorg voor de schepping?

Barmhartigheid en gerechtigheid in de Bijbel

Het helpen van en opkomen voor mensen in kwetsbare posities zie je op veel plaatsen in de Bijbel terug. Vanaf het begin van Gods verhaal met mensen vind je richtlijnen voor de omgang met anderen. Daarin zijn barmhartigheid en gerechtigheid steeds cruciaal. Weduwen, wezen en vreemdelingen waren in de tijd van de bijbel de meest kwetsbare groepen in de samenleving. De wetgeving van het Oude Testamen kent veel regels die juist hen beschermen. Hun rechten worden tot in detail

Een aantal samenwerkende diaconieën kwam er achter dat veel statushouders die in hun plaats kwamen wonen de schulden in doken. Er was iets structureel mis met het beleid en de ondersteuning vanuit de gemeente. Dat hebben ze aangekaart bij de wethouder en hem gevraagd met oplossingen te komen. Daarbij hebben ze ook aangeboden om vanuit de kerken buddies voor deze mensen te zoeken, om zo gezamenlijk iets aan hun situatie te kunnen doen.

- Barmhartigheid en gerechtigheid zijn de lakmoesproef van ons geloof.
- God verlangt naar mensen, waarin Hij iets van zichzelf terugziet.

beschreven en beschermd, want ook zij horen volop bij de gemeenschap van God. Die zorg beperkte zich overigens niet tot het eigen volk. Israël werd nadrukkelijk opgeroepen om ook vreemdelingen liefdevol te behandelen. Ze waren zelf immers vreemdeling geweest.⁵ Het omzien naar de kwetsbare medemens was ook niet vrijblijvend.⁶ God neemt het hoog op als zijn volk deze plicht verzaakt. Voor Hem is het zelfs een teken dat ze Hem ontrouw is geworden.⁷ **Barmhartigheid en gerechtigheid zijn de lakmoesproef van ons geloof.**

In het Nieuwe Testament wordt die lijn doorgetrokken. Denk aan het verhaal van de barmhartige Samaritaan. Jezus vertelt dit verhaal in antwoord op de vraag: 'Wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?'. Het is die vraag die uitmondt in deze overbekende gelijkenis. Daarin roept Jezus ons op lief te hebben zoals God liefheeft. Dus iedereen. Zelfs de mensen aan wie je het meest een hekel hebt. Zo laat Jezus ons zien hoe belangrijk naastenliefde is voor God.

Dit zie je ook in Mattheüs 25. Ook daar gaat het weer over het eeuwige leven. Je leest er over het laatste oordeel wanneer Jezus terugkomt. En opnieuw blijkt dat in het Koninkrijk van God het omzien naar hongerigen, dorstigen, naakten, vreemdelingen, gevangenen en zieken geen bijzaak is, maar dat het behoort tot de kern van ons geloof. Ik denk omdat **God verlangt naar mensen, waarin Hij iets van zichzelf terugziet**. Wat dat betekent voor jou en jouw gemeente lees je in het volgende hoofdstuk.

Welke Bijbelteksten inspireren jou om goed en recht te doen? Hoe kun je die gebruiken in je werk als diaken?

- ⁵Deut. 10:19.
- ⁶Deut. 14:28-29, 24:17-22, 26:11-13.
- ⁷Jes. 58:6-11.

Het is niet simpelweg onze taak om
de wonden te verbinden van hen die
onder de wielen van onrecht komen,
maar juist om een spaak te drijven in
het wiel zelf!

Wie de schoen past...

**We zijn
allemaal
diaken**

Jezus vat de tien geboden samen in een zin: 'Heb de Heer je God lief met heel je hart én je naaste als jezelf'. Hij gaat zelfs nog een stap verder als Hij zegt: 'Zoals ik jullie heb liefgehad, zo moeten jullie elkaar liefhebben.' Geen woorden dus, maar daden als het gaat om de liefde voor de naaste. In dit hoofdstuk lees je wat dat betekent voor jou als diaken en voor jouw gemeente.

In de Bijbel vind je allerlei teksten die oproepen tot barmhartigheid en gerechtigheid. Die aansporingen gelden voor de kerk als geheel en voor ieder gemeentelid persoonlijk. **We zijn allemaal geroepen tot dienen, delen en doen.** Samen zorgen we er voor dat gastvrijheid, vrijgevigheid, barmhartigheid en gerechtigheid typerend zijn voor onze gemeente. Dat doen we, omdat we zo meer op Jezus gaan lijken. Doordat je geraakt bent door zijn diepe liefde voor jou. En omdat je beseft dat je zo iets van God en zijn evangelie aan anderen kunt laten zien. Mahdi, die vaak bij Huis van Vrede in Utrecht komt, zegt "Je kunt echt God zien door de mensen heen. Ze willen goed doen en iedereen helpen."

Liefde straalt iets uit! Het maakt je tot een bron van licht en barmhartigheid. Lees maar eens wat God daarover zegt tegen zijn volk door de profeet Jesaja. In hoofdstuk 58 vers 10 staat 'Wanneer je de hongerige schenkt wat je zelf nodig hebt en de verdrukte gul onthaalt, dan zal je licht in het donker schijnen, je duisternis wordt als het licht van het middaguur.'

Wat zou men ervan merken wanneer jouw gemeente er morgen opeens niet meer zou zijn?

- We zijn allemaal geroepen tot dienen, delen en doen.
- Liefde straalt iets uit!

Bijbelse aansporingen

- **over woord & daad:** Kol. 3:17, 2 Thess. 2:17, Jakobus 1:22, 2:17.
- **over liefhebben van je naaste:** Mat 22:37-39.
- **over hulp aan nabije en verre naasten:** Lev 19:10, Rom. 12:17, Galaten 6:10, 1 Thess. 3:12, 2 Petr. 1:7, 1 Tim. 2:1, Titus 2:11.
- Lees ook vraag & antwoord 55 uit de Heidelbergse Catechismus.

- Liefde voor de ander kan veel van ons vragen
- Het evangelie vuurt je aan tot dienen, delen en doen.
- Als diaken heb je een geweldig mooie taak!

Liefde voor de ander kan veel van ons vragen. Jezus volgen en steeds meer op Hem gaan lijken dwingt je soms uit je comfortzone. Het maakt dat je je eigen grenzen wilt overgaan, voor een ander. Namens die Ander. Dat is ook de ervaring van Jan Brandsma uit Sneek. Jaren geleden verzorgde hij een verwaarloosde man. Hij hielp hem op de wc. De schimmel stond tussen de benen van deze man. Jan bad toen: 'Here God, wilt U liefde geven die groter is dan mijn walging'.

Bij Jezus beginnen

Als je het over diaconaat hebt, dan moet je niet bij jezelf, maar bij Jezus beginnen. Het woord diaconie komt van het Griekse woord 'diakonia' dat dienen betekent. Dat is het woord dat Jezus gebruikt voor zijn eigen werk.¹ In de Bijbel lees je hoe dat dienen in zijn leven vorm kreeg. Hij was met ontferming bewogen om onze nood en werd een mens van vlees en bloed. Gods zoon kreeg een lichaam zoals jij en ik. Warm en aanraakbaar. Dichterbij kan niet. Hij zocht kwetsbare mensen op, raakte ze aan en had ze lief. Uiteindelijk gaf Hij zelfs zijn leven aan het kruis. Die grote liefde vormt de bron voor je diaconale werk.

Je moet ook bij Jezus beginnen omdat Hij jou oproept om zijn voorbeeld te volgen.² Hij roept ook jouw gemeente op tot barmhartigheid, gerechtigheid, inzet voor vrede en verzoening, gastvrijheid, vrijgevigheid en soberheid.

- ¹Marc. 10 : 45.
- ²Joh 13:13-15.

De gemeente van Christus moet een bron van licht en barmhartigheid zijn in deze wereld. Hoe hebben de eerste gemeenten zich zo kunnen uitbreiden? Niet omdat ze zo geweldig preekten, maar vooral omdat ze zoveel diaconaal werk hadden verspreid. Als er pest in de stad heerste, vroeg men niet eerst of men christen was, maar bood men hulp!

Zodat zijn gemeente groeit in liefde voor elkaar en anderen. En jij mag je gemeente daarbij helpen.

Helpen groeien

Het evangelie vuurt je aan tot dienen, delen en doen. Dat kan niet worden uitbesteed aan een aantal specialisten in de gemeente die we diakenen noemen. Het hoort bij elke christen. Die houding komt ons niet aanwaaien. Daarom heeft Jezus diakenen aan zijn gemeente gegeven. Om zijn kerk hierbij te helpen. Niet om dit werk van haar over te nemen. Jij mag je gemeente helpen om hierin te groeien.

Hoe kan jij jouw gemeente helpen groeien in dienen, delen en doen?

Je taak als diaken kun je zo samenvatten:

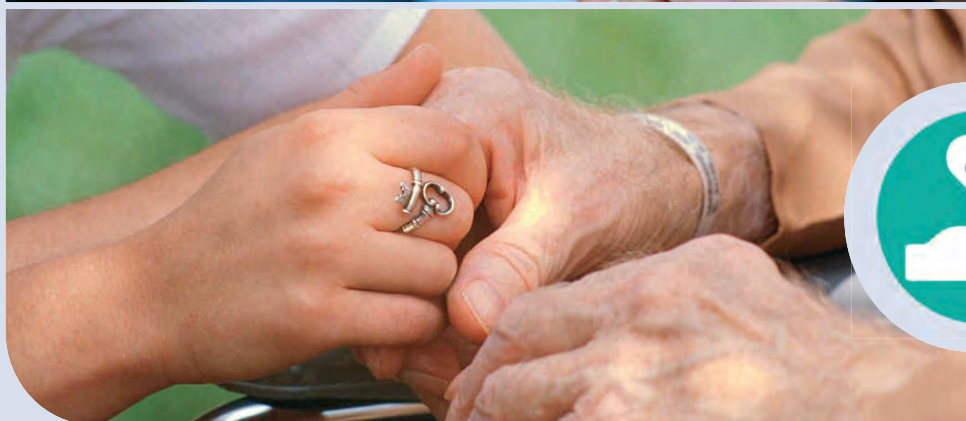
- Gemeenteleden helpen groeien in dienen, delen en doen.
- Het diaconale werk in en door jouw gemeente stimuleren en coördineren.
- Gaven van jouw gemeente inzamelen, beheren en uitdelen.
- Mensen met Gods woord aansporen, bemoedigen en vertroosten.

Zo stimuleer je gemeenteleden steeds weer om de weg achter Jezus aan te gaan!

Als diaken heb je een geweldig mooie taak! Diaconaat raakt het hart van het evangelie en het hart van missionair kerk-zijn. Het maakt het goede nieuws tastbaar en zichtbaar voor mensen om ons heen. Zowel binnen de gemeente als daarbuiten. Je leest daar meer over in het volgende hoofdstuk. Gaaf toch, dat jij je gemeente daarbij mag helpen?

**Je kunt echt God zien door de mensen heen
Ze willen goed doen en iedereen helpen.**

Dienen, delen, doen

De Engelsen kennen de mooie uitdrukking 'the heart of the matter'. Daarmee doelen ze op de kern van de zaak. Diaconaat is zo'n kernzaak. Heeft Gods genade jou veranderd? Zet zijn genade jou aan tot dienen, delen en doen?

Dienen

Jezus zegt van zichzelf dat Hij is gekomen om te dienen. Ook wij moeten zo bekend staan. Om het belang ervan heel duidelijk te maken, waste Hij, op de avond voor zijn sterven, de voeten van zijn discipelen. Hij verlangt van ons dat wij zijn voorbeeld volgen. Dienen betekent dat je het beste in de ander naar boven haalt door het geven van je tijd, aandacht, inzet en concrete middelen. Zo zal in onze omgang met elkaar en de ander dienen hét onderscheidende kenmerk zijn.

Delen

Het evangelie maakt je vrijgevig. Dat zie je duidelijk bij de gemeente in Handelingen (Hand. 2:43-47). Met een ander delen hoorde daar helemaal bij het gemeenteleven. Het viel zo op dat de gemeente zelfs in een goed blaadje stond bij de rest van het volk. Ook wij delen graag. Dat kan op allerlei manieren, bijvoorbeeld door ons geld, onze tijd, de maaltijd, ons huis, onze gaven en aandacht te delen. Hoe gul ben jij?

Doen

'Als je van mij houdt, doe je wat Ik heb gedaan', zegt Jezus. Geloven is ook heel praktisch. Niet voor niets wordt het diaconaat ook wel de handen en voeten van de kerk genoemd. De kerk is op haar mooist wanneer ze vol liefde en genade werkt aan herstel van gebrokenheid. We praten niet alleen over liefde, genade en herstel van gebrokenheid, we proberen die woorden zoveel mogelijk in de praktijk te brengen. Zo wordt diaconaat een prachtige manier om te doen wat je gelooft.

God heeft een doel: Hij wil de hele, prachtige en goede wereld die Hij maakte terug. Hij zoekt herstel!

God neemt initiatief: Zowel de schepping als het herstel zijn zijn idee! Het herstel is mogelijk door zijn Zoon. En dat herstel krijgt mede vorm via zijn volk.

God heeft een instrument: Hij maakt de kerk een teken en instrument van zijn Koninkrijk. Ze is er om zijn verlangen en liefde te laten zien, in woord en daad.

Kerk in de buurt

Wat is Gods doel met de kerk? En wat wil God doen met jouw gemeente in haar omgeving? Het antwoord op die vragen bepaalt voor een groot deel de uitstraling en relevantie van jullie als kerk in de buurt.

Het begint bij God

Nadenken over kerk in en met je buurt start niet met jouw kerk of buurt, maar met onze liefdevolle God. Wat wil Hij met de wereld? En met jouw gemeente?

God is bezig om alle relaties die door de zonde zijn aangetast, te herstellen. We noemen dit de missio Dei - Gods missie.

God zet liefdevol de eerste stap en stuurt ons vervolgens zijn wereld in om een bron van licht en barmhartigheid te zijn. De kerk is geroepen om in haar leven, daden en woorden te getuigen van wat God doet. Zodat mensen iets gaan merken van zijn liefde en van zijn nieuwe wereld. Daarom horen evangelie en sociale betrokkenheid, kerk en buurt bij elkaar. Diaconaat is niet iets naast de missionaire roeping van de kerk, maar is er voluit onderdeel van. Dat is wat 'integral mission' beschrijft. Het is een manier van leven, geloven en kerk-zijn.

- God zet liefdevol de eerste stap.
- Gods missie is integraal.
- Jezus wil gevolgd worden in onze kerk, in ons netwerk en in onze buurt.
- 'I come to you'. Het evangelie in vier woorden.
- Je kunt echt God zien door de mensen heen.
- Luister naar de buurt.
- Verzin geen antwoorden, stel vragen.
- Bid voor de buurt en haar mensen, voor praktische situaties en noden.
- Er zijn overal mogelijkheden.
- Zo is de gemeente meer dan een sociale hulpverleningsorganisatie.

Integraal aan de slag

Gods missie is integraal. Het gaat Hem om de hele mens en het hele leven. Woord en daad vormen een geheel en kunnen niet zonder elkaar. Een missionaire kerk zet zich in voor werken van barmhartigheid en sociale gerechtigheid én voor evangelisatie en bekering. We noemen dat ook wel 'integral mission'; een manier van leven, geloven en kerk-zijn die heel het leven raakt.

Jezus volgen raakt het leven van alledag, op elke dag. **Jezus wil gevolgd worden in onze kerk, in ons netwerk en in onze buurt.** Evangelie en sociale betrokkenheid, kerk en buurt, ze horen bij elkaar. We weten dat God in mensen komt wonen die Hem liefhebben. Wanneer je liefdevol en betrokken dichtbij mensen komt, komt God zelf dichtbij mensen. Dat is het wonder van de Heilige Geest", aldus Kees de Ruijter.

God of the moon and stars

Jezus volgen gaat over relaties en over hoe jij daarin Gods liefde doorgeeft. Zo kijken naar relaties heeft gevolgen voor hoe je kerk bent, hoe je je verbindt aan de mensen in de buurt. Zanger Kees Kraayenoord zingt in

Wat is Integral Mission?

Integral Mission gaat over Gods agenda met deze wereld en hoe dat betrekking heeft op alle aspecten in ons leven. Bij 'integral mission' gaan zending en diaconaat, evangelisatie en sociale actie niet alleen hand in hand, ze vloeien ook in elkaar over. Denk aan het kruis: het verticale kan niet zonder het horizontale. De verkondiging van het goede nieuws en de demonstratie ervan horen bij elkaar. Je maakt het kapot als je ze uit elkaar trekt.

Bedenk niet wat mensen nodig hebben, maar ga met ze in gesprek.

het lied 'God of the moon and stars' over Gods inclusieve en genadevolle karakter. De God van sterren en maan is ook de God van de vluchteling, degene die met niet-opgebiechte zonden rondloopt, de pooier, de dief, de pedofiel, de dominee en de prostituee. De kern is het zinnetje: **'I come to you'. Het evangelie in vier woorden.** Ik nader tot een God die de ander net zo goed accepteert als Hij mij accepteert. Dat drijft ook Henk Bouma, initiatiefnemer van Huis voor Vrede in Utrecht: "God heeft mij niet gered omdat ik goed ben, maar omdat Hij van mij houdt. Hij is zo ontzettend liefdevol en geduldig. Zo wil ik mij ook opstellen tegenover anderen." En dat is precies de ervaring van Mahdi, die vaak bij Huis van Vrede komt. "Ik zie dat iedereen mij liefheeft. **Je kunt echt God zien door de mensen heen.** Ze willen goed doen en iedereen helpen."

De mensen dichtbij

Wat je gaat doen in de buurt wordt mede bepaald door de vraag wie de mensen zijn en wat hun noden zijn. Breng daarom je buurt in beeld. Vraag aan God: wat moeten we zien? Voor welke missionair-diaconale aspecten liggen er mogelijkheden? Ga creatief te werk om informatie te verzamelen. Gebruik literatuur, internet en contacten met de buurt. **Luister naar de buurt** tijdens gesprekken, contacten en ontmoetingen. Het is misschien wel de belangrijkste les die is geleerd in diverse missionaire

initiatieven: 'bedenk niet wat mensen nodig hebben, maar ga met ze in gesprek. **Verzin geen antwoorden, stel vragen'.**

Woon wijkvergaderingen bij en volg de lokale (sociale) media. Kijk eens op kerkindebuurt.nl voor een complete handreiking om je buurt goed in beeld te brengen.

Hoe goed kennen jullie je buurt?

Hoe ga je het doen?

Het begint met houden van de wijk en bewogen zijn met de mensen die er wonen. In de relaties die ontstaan, heb je de mogelijkheid om missionair-diaconaal dienstbaar te zijn in je buurt.

Hoe vul je dit praktisch in? Wat heb je daarvoor nodig? Wanneer je de buurt in kaart hebt gebracht, ontdek je makkelijker hoe je iets moet benaderen. Verbind erediensten met (de behoeften van) de buurt. **Bid voor de buurt en haar mensen, voor praktische situaties en noden.** Laat hen ook weten dat je als kerk voor hen bidt. Deel kleine en grote verhalen in de erediensten over wat God in en door ons heen doet. Verhalen inspireren en helpen. Deel ze met je predikant zodat hij die in de preek en de voorbede kan betrekken. Meer daarover kun je lezen in het hoofdstuk over diaconaat en eredienst. Maar trek het breder dan de erediensten alleen.

Geloven doe je 24/7. **Er zijn overal mogelijkheden.** Denk aan spontane acties zoals boodschappen doen voor een mindervalide, spelletjes met kinderen in het park, buurtgenoten uitnodigen voor een maaltijd, mensen vriendelijk begroeten, rommel op straat opruimen, een straatbarbecue houden. Rond het kerkgebouw van de NGK Amstelveen waren vijftien nieuwe eengezinswoningen en twintig appartementen voor vijftigplussers opgeleverd. Heel bewust heeft de gemeente de buurt uitgenodigd voor een buurtfeest onder het motto: 'Bent u ook benieuwd wie uw nieuwe burens zijn?'. Een fleurige uitnodiging is huis-aan-huis verspreid. Er volgde een zonovergoten middag waar ruim honderd mensen elkaar hebben ontmoet onder het genot van een heerlijke barbecue. Kijk ook naar wat je structureel kunt opzetten. Stel een ruimte beschikbaar waar voedselpakketten en kleding

uitgedeeld worden, waar kinderen huiswerkbegeleiding en migranten taallessen kunnen krijgen. Organiseer een (kleur)club voor volwassenen als ontmoetingsplek voor mensen in de wijk. Help mensen met hun rekeningen en hun belastingaangifte. Biedt ruimte voor een luisterend oor en pastorale gesprekken over vragen waar mensen mee rondlopen. **Zo is de gemeente meer dan een sociale hulpverleningsorganisatie.** De kerk is immers een teken en instrument van Gods Koninkrijk en zoekt herstel van het hele leven. Ze laat Gods verlangen en liefde zien, in woord en daad.

Hoe zet jouw gemeente zich in voor herstel van heel het leven?

Zondag voor de stad

De Stadshartkerk in Amstelveen organiseert regelmatig een Zondag voor de stad. Er is dan geen 'normale' kerkdienst, maar gemeenteleden steken de handen uit de mouwen. Samen zetten ze zich in voor Amstelveen door verschillende activiteiten voor verschillende leeftijdsgroepen. Zo hopen ze een lichtpuntje te zijn voor anderen en nieuwe mensen te leren kennen. Als mensen vragen waarom deze activiteiten worden georganiseerd, ontstaan vaak mooie gesprekken.

KERK IN DE BUURT

geloof,
hoop en
liefde delen

www.kerkindebuurt.nl

Kerk in de buurt wil jouw gemeente helpen om op jullie plek geloof, hoop en liefde te delen. Laat je inspireren door de huiskamer van de wijk, een buurtsoep of een van de andere mooie praktijkvoorbeelden.

Help je gemeente groeien
in dienen, delen en doen

Taken van de diaconie

Dienen, delen en doen is een roeping voor de gemeente. Samen je inzetten voor barmhartigheid en gerechtigheid. Je oefenen in gastvrijheid en vrijgevigheid. Zo groeien we in liefde voor elkaar en voor de ander. Als diaken zorg je er voor dat dit diaconale werk in en door de gemeente goed verloopt. Daarvoor zijn een aantal taken van belang. We beschrijven ze hieronder kort. De meeste taken komen op andere plekken uitgebreider aan terug.

Bidden

Het diaconale werk is ingebed in gebed. Als diaken mag je bidden voor en met mensen die moeiten en zorgen ervaren. En voor een bloeiende diaconale gemeenschap. Door te stimuleren dat de gemeente in de kerk en thuis meebid, zorg je ervoor dat jullie diaconale werk wordt gedragen door gebed. In het hoofdstuk over bijbellezen en bidden kun je hier meer over lezen.

- Het diaconale werk is ingebed in gebed
- Als diaken leg je uit wat diaconaat is
- Plannen geven focus en richting
- Als diaconie signaleer je misstanden
- Als diaken kun je natuurlijk zelf ook mensen helpen
- Zoek de samenwerking
- Je werkt in een team

Toerusten & stimuleren

Als diaken leg je uit wat diaconaat is. Help mensen ontdekken dat het belangrijk is, door duidelijk te maken dat het hoort bij het volgen van Jezus. Vanuit het evangelie mag je gemeenteleden stimuleren om uit hun comfortzone te stappen om metterdaad hulp en aandacht te geven aan de ander. Zo motiveer je om een bijdrage te leveren en om gaven in te zetten ten dienste van de ander. In de volgende hoofdstukken kun je daar meer over lezen. En omdat communicatie daarbij een grote rol speelt, staan we daar in een apart hoofdstuk uitgebreider bij stil.

Plannen & coördineren

Plannen geven focus en richting aan het diaconale werk. Je mag daarnaast het diaconale werk in en door je gemeente coördineren. Zo zorg je ervoor dat er niemand buiten de boot valt en dat gaven optimaal worden ingezet. Probeer daarbij de kennis en expertise in en buiten je gemeente te benutten. Het helpt als je de specifieke gaven en kwaliteiten van je gemeente goed in beeld hebt. En dat je ze ook daadwerkelijk inzet! In het hoofdstuk over het diaconale plan helpen we je om als diaconie tot jullie eigen plan te komen.

Signaleren & aanklagen

Je zag in het eerste hoofdstuk dat gerechtigheid een wezenlijk aspect is van diaconaat. Het ging daar over het signaleren en aankaarten van misstanden bij wie daarvoor verantwoordelijk zijn. Zo wordt je een pleitbezorger en stemversterker voor mensen wiens stem niet wordt gehoord. Je kunt dat heel goed samen doen met andere diaconieën in je plaats. Meer informatie vind je in deel twee van 'Yes! ik ben diaken' in het hoofdstuk over samenwerken met andere diaconieën.

Helpen

Als diaken kun je natuurlijk zelf ook mensen helpen, naar ze luisteren en ze bemoedigen. Je kunt zelf een probleem helpen oplossen of helpen met klussen. Dat is prima en het kan ook een manier zijn om je gemeente voor te gaan in dienen, delen en doen.

Maar het belangrijkste aspect van je werk als diaken is gemeenteleden stimuleren tot een diaconale levensstijl. Je bent dus meer een aanvoerder dan een uitvoerder.

Samenwerken en bruggen bouwen

Met alle veranderingen in kerk en samenleving komt er veel op de diaconieën af. Hoe kun je met beperkte middelen zo goed mogelijk helpen? Samenwerken is in veel gevallen het sleutelwoord. **Zoek de samenwerking met andere kerken** in plaatselijk diaconaal platform of netwerk. Je kunt van elkaar leren, elkaar versterken in diaconale presentie in je stad of dorp en als kerken een gezamenlijk geluid laten horen richting burgers en overheid. Meer informatie vind je in het hoofdstuk over diaconaal samenwerken in deel twee van 'Yes! ik ben diaken'.

Doe het samen

Natuurlijk hoeft je dit als diaken niet allemaal in je eentje te kunnen. **Je werkt in een team** en samen sta je sterk. Zorg er voor dat je met elkaar deze verschillende taken kunt oppakken. Zo werk je samen aan een gemeente die groeit in dienen, delen en doen. Als diaken help je daarbij.

Hoe doen jullie dat en wat merken gemeenteleden daarvan? Kijk eens kritisch naar waar jullie tijd het meeste door wordt gevuld? Wat zou je meer of anders kunnen doen?

Het verticale kan niet zonder het
horizontale. De verkondiging van het
goede nieuws en de demonstratie
ervan horen bij elkaar.

Drie bouwstenen voor diaconaal helpen

In hoeverre komen deze drie bij jullie aan bod?

Helpen wie geen helper heeft

Kerken helpen mensen die in de knel zitten en waar anderen het laten afweten of zich niet verantwoordelijk voelen. De hulp is vaak incidenteel en tijdelijk. Het gaat daarbij om concrete ondersteuning in de dagelijkse levensbehoeftes, zoals eten, kleding, huisvesting, gas, water en licht. Veel hulpinstanties zijn gebonden aan regels of verstrikt in bureaucratie. Daardoor vallen er soms gaten in de hulpverlening. Omdat die regels niet voor kerken gelden, kan de kerk haar hart laten spreken en helpen wie geen helper heeft.

Helpen onder protest

Soms ontstaan problemen door bureaucratie of doordat anderen tekortschieten. Mensen lopen vast door ingewikkelde procedures of in al het papierwerk dat ze moeten doen. Of ze komen in de problemen doordat een uitkering onnodig lang op zich laat wachten. Kerken hebben daarin een belangrijke signalerende rol. Werk hierin vooral samen en trek, via een diaconaal platform, aan de bel bij overheid en hulpverleningsinstanties. Of neem namens de kerken het woord tijdens een gemeenteraadsdebat. Want door het benoemen van oorzaken kunnen nieuwe problemen in de toekomst hopelijk worden voorkomen.

Helpen met perspectief

Het evangelie spoort ons aan om hoop en hulp te geven. Diaconale ondersteuning wil mensen zo ondersteunen dat zij weer op eigen benen komen te staan. Je neemt problemen niet over, maar gaat samen met de hulpvrager op zoek naar oplossingen voor de lange termijn. Dat versterkt de eigenwaarde en zelfredzaamheid en geeft het leven weer perspectief. Zo wordt de hoop van het Evangelie tastbaar en concreet gemaakt.

Welke voorbeelden uit jouw gemeente kun je bij deze bouwstenen noemen?

JE GEMEENTE OPBOUWEN

- 32 Je gemeente toerusten
- 38 Diaconaat en eredienst
- 44 Bijbellezen en bidden
- 50 Een goed gesprek
- 56 Diaconaat en jongeren
- 60 Diaconaal Plan
- 66 Communicatie tips

Je gemeente toerusten

Vuur ontsteek je met vuur

Je bouwt als diaken aan een gemeenschap met hart voor elkaar en voor de ander. Dat doe je door gemeenteleden toe te rusten en te inspireren tot een leven van goed en recht doen. Zo werk je aan een gemeente die een bron van licht en barmhartigheid is in haar omgeving. Dat is de kern van je mooie werk als diaken. De volgende aspecten hebben daarin elk hun eigen plek.

Bewustmaken en motiveren

Het toerusten van je gemeente begint er mee dat je gemeenteleden bewust maakt van het belang van diaconaat. Je motiveert hen om het voorbeeld van Jezus te volgen. Hij waste de voeten van de discipelen¹. Ook wij zijn geroepen om de ander lief te hebben en te dienen².

In Gods koninkrijk is dienen niet vrijblijvend³. Het voorbeeld van Jezus zet je aan tot het dienen van de ander. Zijn liefde en leven inspireren je en die inspiratie begint in de eredienst.

Daarnaast mag je als diaken mensen persoonlijk met Gods woord motiveren, bemoedigen en vertroosten. **Deel wat jou persoonlijk bezielt** in je diaconale werk. Welke personen of diaconale voorbeelden inspireren jou? Welke nood zie je en wat raakt je daarin?

Wat inspireert jou in je diaconale werk?

Je kunt verder het gesprek over barmhartigheid en gerechtigheid stimuleren in de kringen of groepen. Ook kun je voorlichting (laten) geven over diaconale thema's zoals gerechtigheid, armoede, vluchtelingen, eenzaamheid of duurzaamheid. Wellicht kan dit vast een onderdeel worden van het onderwijsprogramma of leerhuis in jouw gemeente?

- In Gods koninkrijk is dienen niet vrijblijvend.
- Deel wat jou persoonlijk bezielt.

- ¹Johannes 13:1-17.
- ²Johannes 13:15-17.
- ³Marcus 10:43-45.

Stimuleren en informeren

Je wilt mensen dus aanzetten tot dienen, delen en doen. Naast het werken aan bewustwording is het van belang om mensen goed te informeren. **Welke nood is er binnen en buiten de gemeente?** En wat kan ik daarin doen? Deel concrete situaties en maak verhalen persoonlijk om mensen bewust te maken van de nood die achter voordeuren leeft. **Laat zien op welke manier gemeenteleden kunnen helpen.** Soms gaat dat om hele specifieke vaardigheden, bijvoorbeeld in situaties van grote schulden. Vaker gaat het om hele gewone dingen zoals schoonmaken, koffie schenken of een boodschap met iemand doen. Voor de meesten van ons is het heel normaal om af en toe de deur uit te gaan. Maar er zijn genoeg mensen die dag in dag uit binnen zitten. Bijna de helft van de bewoners van verpleeghuizen zegt dat ze vaker naar buiten willen, voor

een wandeling of een boodschap. Een ommetje maken, wie kan dat nu niet? Wijs mensen tenslotte ook op cursussen, themadagen, diaconale activiteiten en mogelijkheden voor plaatselijk vrijwilligerswerk.

Activeren en organiseren

Als mensen in beweging komen, doen ze dat soms individueel. Anderen geven er de voorkeur aan om dingen samen te doen. Beide kun je faciliteren door het aanbieden van concrete activiteiten. Organiseer eens een tijdcollecte, waarin gemeenteleden een deel van hun tijd geven. Biedt daarbij mogelijkheden voor individuele of groepsinzet. Of plan een Zondag voor de stad, doe mee met NL Doet of met stichting Present. Vergeet niet om de verschillende mogelijkheden op een heldere en overzichtelijke manier

Maak verhalen persoonlijk

Daar zit je dan. Net terug uit het ziekenhuis, maar nog nauwelijks energie. Je huis voelt leeg aan, niemand die je komt bezoeken. En even naar buiten voor een boodschapje lukt ook al niet. De nood is hoog. Voor een oudere man in onze wijk zijn we op zoek naar iemand die hem de komende periode kan helpen met de wekelijkse boodschappen en die het gezellig vindt om een kopje koffie met meneer te drinken. Ben of ken jij iemand die kan helpen? Reageer gerust en neem contact op met de diaconie.

te communiceren met je gemeente. Dat kan bijvoorbeeld via een 'projectenwaaier'. Zo'n waaier geeft een opsomming van alle manieren waarop gemeenteleden hun gaven kunnen inzetten. Je kunt ook een app, zoals de vrijwilligersapp, gebruiken.

- Welke nood is er binnen en buiten de gemeente?
- Laat zien op welke manier gemeenteleden kunnen helpen.
- Je kunt niet doorgeven wat jezelf niet hebt.

Zoek zelf inspiratie

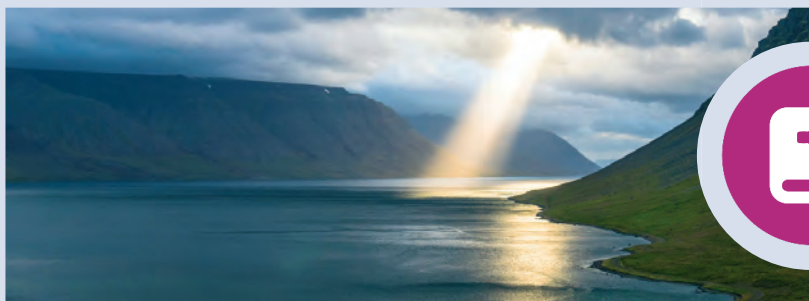
Vuur ontsteek je met vuur. Je kunt anderen niet enthousiast maken als je zelf niet warm loopt voor het diaconale werk. **Je kunt niet doorgeven wat jezelf niet hebt.** Zorg daarom goed voor jezelf. Maak regelmatig tijd vrij voor je persoonlijke omgang met God. Vraag of Hij je wil laten groeien in liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Zodat het beeld van zijn Zoon meer en meer vorm krijgt in jou. Luister online naar preken, bezoek een conferentie of diaconale dag. Lees eens een boek of kijk naar een inspirerende film.

‘Met de tijdcollecte maak je een verschil.
Wij hebben het huis van een alleenstaande
moeder opgeknapt. Zij droomde jaren van
wat wij in een dag hebben gedaan’

Je gemeente opbouwen

Jullie bouwen samen aan een gemeente met hart voor elkaar en voor anderen. Dat werk mag beginnen in de erediensten. Daarnaast doe je dit in je persoonlijke gesprekken en via het werk in de kringen. Daarbij is het goed om ook oog te hebben voor de jongeren in je gemeente. Dit mooie werk is veelomvattend. Een diaconaal plan kan jullie hierin ondersteunen. In de volgende hoofdstukken werken we deze verschillende elementen verder uit.

Boven, beneden binnen en buiten

Hou van God met heel je hart, ziel en verstand en van je naaste als jezelf. Je ziet het liefdesgebod terug in alle relaties die we hebben als mensen. Relaties naar boven en beneden, naar binnen en buiten. Heb je deze vier richtingen zelf en ook samen echt in beeld? Is er misschien sprake van onbalans of een blinde vlek? En hoe zou het eruit zien als er geloof, hoop en liefde is in alle vier richtingen?

Boven

De relatie naar boven gaat over je band met God. Persoonlijk drinken uit de bron. Dit krijgt vorm in momenten van gebed en bijbellezen. Het vindt plaats in de stilte, in erediensten, in dagelijkse momenten van gerichtheid op Jezus. Woorden die hier bijvoorbeeld bij passen zijn luisteren, meditatie, spiritualiteit, overgave en bezieling.

Beneden

De relatie naar beneden gaat over daar zijn waar God je plaatst. Midden in het leven. Beneden gaat over afdalen naar de plek waar de ander is en naast hem of haar willen staan. Het gaat over je relatie tot de schepping. Maar ook over je relatie tot gerechtigheid in je eigen buurt en in deze wereld. Woorden die hierbij kunnen passen zijn sociale gerechtigheid, milieu, naastenliefde en menselijkheid.

Binnen

De relatie naar binnen gaat over Gods huisgezin. Je broers en zussen in geloof, de gemeenschap waar je deel vanuit maakt rondom Jezus. Hier verbindt je je aan elkaar door het delen van geloof en leven. Hier is de oefenplek om samen Jezus te volgen. Hier leer je elkaar kennen en bid je met en voor elkaar. Het is de zorgzame gemeenschap, waar je met elkaar optrekt en elkaar helpt. Woorden die hierbij passen zijn community, kerk als familie, thuisbasis, zorgzaamheid en liefde.

Buiten

De relatie naar buiten gaat over je buurt, wijk en de samenleving en wereld waarin we met elkaar leven. Dit gaat over een samenleving waar geloof niet vanzelfsprekend is en waar mensen op zoek zijn naar zingeving en meer. In de relatie naar buiten zoek je de bloei van je buurt, wijk, dorp of stad. In aansluiting bij Gods missie mag je hier meewerken aan de doorbraak van Gods koninkrijk in de verbanden en structuren van je omgeving. Woorden die hier passen zijn vrede, heelheid, missie en goed nieuws.

Diaconaat en de erediens

Diaconaat is als het sap van een sinaasappel.
Het geeft smaak aan ons geloof.

Diaconaat is als het sap van een sinaasappel. Het geeft smaak aan ons geloof en kerk-zijn. Liefde voor God en voor de ander kunnen niet zonder elkaar. In de eredienst komen ze bij elkaar. Dat zie als et goed is terug in verschillende onderdelen van de dienst. Dit hoofdstuk geeft je daarvoor een aantal ideeën.

Het begint met gastvrijheid

Gastvrijheid behoort tot het hart van het christelijk geloof.

Want onze God is gastvrij. De boodschap van het koninkrijk is goed nieuws voor zwakken, zieken, gemarginaliseerden, voor hen die het allemaal niet kunnen bijhouden, voor degenen zonder economische macht en waarde. Die essentie van het evangelie bepaalt je hele manier van kerk-zijn. Het bepaalt de taal die je spreekt, de liederen die je zingt, de manier waarop je collecteert en voorbede doet.

Voor en na de dienst

Verwelkom mensen bij binnenkomst. **Ga er van uit dat er gasten zullen zijn.** Je kunt een folder uitdelen met informatie over jullie gemeente en een uitleg van de onderdelen van de dienst. Nodig gasten expliciet uit om na de dienst een kopje koffie te blijven drinken en vraag het welkomsteam om een praatje met hen aan te knopen.

Als gemeenteleden niet meer zelfstandig naar de kerk kunnen komen, worden ze vaak door mede-gemeenteleden opgehaald. Voor mensen die fysiek niet aanwezig kunnen zijn, is het meekijken en luisteren via een internet of kerkteléfonoon een uitkomst. Het is mooi om deze mensen tijdens de dienst ook gericht aan te spreken.

In de dienst worden vaak mededelingen van de kerkenraad gedaan. Je zou hier als diaconie bij kunnen aansluiten door bijvoorbeeld aan te geven welke concrete diaconale hulp in de komende week nodig is.

- Gastvrijheid behoort tot het hart van het christelijk geloof.
- Ga er van uit dat er gasten zullen zijn.
- Overleg als diaconie regelmatig met je dominee.
- Deel kleine en grote verhalen over wat God in eyn door jullie heen doet.
- Draag als diaconie gebedspunten aan bij je predikant.
- Bid voor de buurt en haar mensen.
- Daag gemeenteleden uit via een omkeercollecte.
- Waar het geld naar toe gaat, zegt veel over jullie passie en roeping.

De preek

Diaconaat hoort tot de kern van geloof en kerk-zijn. Dat heeft ook gevolgen voor de preek. Ook daarin worden gemeenteleden vanuit Gods woord toegerust en gestimuleerd tot dienen, delen en doen. **Overleg als diaconie regelmatig met je dominee** over de diaconale invulling van preken. Veel bijbelse woorden hebben een diaconale klank. Denk aan woorden als gerechtigheid, barmhartigheid, vrede, liefde, verzoening, rentmeesterschap, dienen, omgang met geld en bezit. Jullie predikant heeft veel mogelijkheden om vanuit Gods woord het dienen, delen en doen van de gemeente op te bouwen.

Diaconaat hoort tot de kern van ons kerk-zijn. Hoe zie je dat in gastvrijheid, de preek en het gebed?

Deel verhalen

Deel kleine en grote verhalen over wat God in en door jullie heen doet. Zulke verhalen inspireren en bouwen op. Deel ze met je predikant zodat deze ze in de preek en in het gebed kan betrekken. Je kunt ook foto's en filmpjes van acties of projecten tonen tijdens een kerkdienst, of mensen er zelf iets over laten vertellen. Vervolgens kun je er voor bidden en het werk steunen via de collecte.

We nodigen altijd uit om gebedspunten te noemen. En we vragen mensen in de kerk: praat eens met je burens of je vrienden en vraag of ze nog iets hebben waarvoor we hier kunnen bidden of danken. Neem hen mee om het zelf te vertellen, of neem hun verhalen mee. Wij bidden meer voor niet-leden dan voor onze 'eigen' gemeenteleden.

Gebeden

Het gebed verbindt boven met buiten en binnen. In het gebed heb je hart voor de nood in de wereld. **Als diaconie kun je gebedspunten aandragen bij je predikant.** Sluit aan op de actualiteit. Ook kun je gemeenteleden vragen om gebedspunten aan te dragen, bijvoorbeeld in een gebedenschrift, of via mail of WhatsApp.

Bid voor de buurt en haar mensen, voor praktische situaties en noden. Laat hen weten dat je voor hen bidt. Dank ook voor al die mensen die zich, dichtbij of verder weg, inzetten voor Gods koninkrijk van vrede en gerechtigheid. Voor hen die werken met zieken en kwetsbare mensen, die opkomen voor de rechten van gemarginaliseerde medemensen, voor

gemeenteleden die werken als vrijwilliger bij een inloophuis of voedselbank.

In Vathorst kregen ze een nieuwe wijkagent. Op een zondag kreeg zij de bloemen van de kerk. Tijdens de dienst (en tijdens haar dienst) kwam zij die ophalen. Na een kort interview is er voor haar en haar werk gebeden.

Wordt het gebed te lang? Knip het dan op en wissel het af met bijvoorbeeld een kyrie-lied. Je kunt ook meerdere mensen een gebed laten uitspreken.

De collecte

De collecte bij het avondmaal is vanouds bestemd voor het werk van de diaconie of voor een diaconaal doel. Al in de vroege kerk was de diaconale inzameling verbonden met de maaltijd van de Heer. Gemeenteleden brachten gaven mee, bestemd voor de viering én voor hen die niet in het eigen levensonderhoud kon voorzien en afhankelijk waren van de zorg van anderen.

Je kunt deze oude band benadrukken met een tijdcollecte. Daarin vraag je gemeenteleden om in tijd bij te dragen aan een activiteit in de buurt. Of **daag gemeenteleden via een omkeercollecte uit** om praktisch naar een ander om te

Een kennisje vroeg me mee. Het was een warme deken. Ik ben niet meer weggegaan. Als je niet gelooft, ben je net zo welkom als iemand die echt gelovig is. Dat is het mooie.

zien. In de collectezakken zitten kaartjes met verschillende kleine uitdagingen. Elk gemeentelid pakt zo'n kaartje uit de zak.

Communiceer vooraf over de collectiedoelen, bijvoorbeeld via het kerkblad, de beamer of geef een mondelinge toelichting. Laat gemeenteleden passende doelen aan dragen. En vergeet niet om achteraf gemeenteleden te bedanken en te informeren over de opbrengst.

Waar het geld naar toe gaat, zegt veel over jullie passie en roeping. Het laat zien wat je echt belangrijk vindt.

Kijk eens naar jullie collecterooster. Hoe zie je de missie van jullie gemeente daarin terug?

Avondmaal

Aan het avondmaal vieren we de gemeenschap met Christus en met elkaar. Niet alle gemeenteleden kunnen daar bij aanwezig zijn door ziekte of ouderdom.

Je kunt het avondmaal bij die gemeenteleden thuis vieren, samen met een aantal wijkgenoten. Haak via kerkteléfono of de uitzending over internet aan bij de viering in de kerk. Zo wordt het nog meer een gemeenschappelijke ervaring.

Omdat diaconaat en avondmaal vanaf het begin nauw verbonden zijn, hebben de diakenen een duidelijke rol bij het avondmaal. Ze bereiden de tafel voor en helpen met het bijvullen van brood en wijn en het opruimen van de tafel. De collecte bij het avondmaal is bestemd voor de diaconie of voor een concreet diaconaal doel. Je kunt het diaconale aspect van het avondmaal verder zichtbaar maken door gemeenteleden producten mee te laten nemen voor de voedselbank.

Liederen

Er zijn diverse psalmen en liederen die een diaconale kant hebben. Vraag als diaconie je predikant om deze regelmatig te zingen. Op diaconaalsteunpunt.nl vind je een overzicht van diaconale liederen.

In de collecte brengen we altijd een project uit de stad onder de aandacht. Soms komt iemand het doel zelf presenteren. Dat kan ook best een moslima uit de buurt zijn, die een project is gestart voor huiswerkbegeleiding. We zijn een schaamteloos christelijke kerk, maar Calvijn zei al: 'Wat goed is, is goed en wat waar is, is waar'. Ook als de waarheid een hoofddoek op heeft.

HELLO

We heten welkom zij die alleen leven, getrouwd, gescheiden, verweesd, homoseksueel, verward, steenrijk of straatarm zijn.

We heten je welkom, of je nu kunt zingen als Pavarotti of binnensmonds mee bromt. Het maakt niet uit of je een keer gewoon langskomt, of je net wakker bent of zojuist uit de gevangenis komt. Je bent welkom! Het maakt ons niks uit of je nog christelijker bent dan de Paus van Rome of dat je tien jaar geleden met kerst voor het laatst in een kerk bent geweest.

We heten je welkom, wanneer je ouder bent dan zestig, maar nog steeds niet volwassen bent en ook de jeugd die veel te snel groot wordt. Sportieve moeders, voetbalvaders, hongerende kunstenaars, boomknuffelaars, koffiedrinkers, junk-food-etters, degene die net afgekickt of nog steeds verslaafd zijn. Van harte welkom!

We heten je welkom, wanneer je problemen hebt, in een diep dal zit of helemaal niks hebt met georganiseerde religie (daar zijn we zelf ook niet heel dol op).

We heten degene welkom die denken dat de aarde plat is, die te hard werken, niet werken, niet kunnen lezen of die hier gewoonweg zijn omdat hun oma op bezoek is en naar kerk wil.

We heten welkom degene die tatoeages of piercings hebben, of allebei. Een bijzonder welkom voor degene die gebed goed kunnen gebruiken, die als kind religie met de paplepel ingegoten hebben gekregen, degene die hier geheel toevallig aanbeland zijn.

We heten pelgrims, toeristen, zoekers, twijfelaars welkom!
En ook jou!

(bron: kathedraal van Coventry uit Engeland)

Bidden en bijbel lezen

Gebruik je Bijbel vrijmoedig

Gods liefde zet in beweging. Zijn woord en Geest inspireren tot dienen, delen en doen. Gebruik als diaken daarom vrijmoedig je Bijbel om je gemeenteleden aan te sporen, te bemoedigen en te vertroosten. Zorg daarnaast ook voor je eigen inspiratie. Jezus wil ook jouw bron en voorbeeld zijn.

Persoonlijk bijbellezen en bidden

Veel mensen vinden het moeilijk om regelmatig Bijbel te lezen en te bidden. Het schiet er vaak bij in. Maar met discipline en een plan kom je een heel eind.

› **Kies een vast moment:**

Het is makkelijker om elke dag een vast moment te hebben dan om elke dag weer te moeten beslissen of en wanneer je gaat lezen.

› **Gebruik een vaste methode:**

Door een leesrooster te gebruiken hoeft je niet steeds na te denken wat je zult lezen. Diverse Bijbelapps hebben leesplannen die je daarvoor kunt gebruiken. Of abonneer je op een podcast als 'Eerst dit' of op 'Lazarus staat op'.

› **Overdenk een woord of zin:**

Sta stil bij een woord, zin of vers dat je hebt gelezen. Kauw er op en laat het op je inwerken. Maak de tekst persoonlijk. Waar raakt het je (leven)? Breng de woorden in gebed. Zo kan het woord van God je steeds meer veranderen.

In het gebed is ruimte voor verschillende aspecten. Door deze in je gebed een plek te geven, voorkom je dat je gebedsleven eenzijdig wordt:

➤ **Stil worden:**

Wordt stil van buiten en van binnen. Besef dat je tijd mag doorbrengen in de liefdevolle aanwezigheid van God. Hij kent je en ziet je en houdt van jou.

➤ **Aanbidden:**

In aanbidding (lofprijzing) eer je God. Je uit je liefde om wie Hij is en wat Hij doet.

➤ **Verootmoedigen:**

Je mag je voor God klein weten en beseffen hoe hard je Hem en zijn vergevende genade nodig hebt.

➤ **Danken:**

Dankbaarheid is een levenshouding die je kunt oefenen. Uitspreken waar je dankbaar voor bent, bewaart je voor een houding van ontevredenheid.

➤ **Vragen:**

Je hebt soms veel te vragen. Wanneer de andere onderdelen een plek hebben in je gebed, is er echter alle ruimte om God te vragen wat je nodig hebt.

Hoe geef jij bijbellezen en gebed in je dagelijkse leven vorm?

Gebruik je Bijbel

Bijbellezen en bidden is niet voorbehouden aan ouderlingen. Het bouwen van een diaconale gemeente is een geestelijke zaak. **Gebruik je Bijbel vrijmoedig** en maak werk van gebed. Bid als voorbereiding op een bezoek en vraag God om leiding en zegen voor jezelf en de ander. Na het bezoek kun je God danken voor het gesprek en Hem vragen of Hij wil doorwerken met zijn Geest.

Daarnaast kun je regelmatig bidden voor je eigen wijkleden. Wellicht kun je een lijst met gebedspunten bijhouden.

Tijdens een bezoek

Bidden kan op verschillende momenten in een bezoek.

Aan het begin van een huisbezoek kun je om een zegen vragen over het gesprek. Je kunt dan bidden om inzicht, wijsheid, openheid, een opbouwend en open gesprek, waarin je elkaar opbouwt. Maar je kunt ook halverwege je ontmoeting of aan het eind van het gesprek samen God zoeken. Dat is afhankelijk van hoe het gesprek verloopt. Tijdens of na een gesprek weet je soms beter waarvoor je kunt bidden.

Door samen uit de Bijbel te lezen geef je aan dat je met elkaar in gesprek wilt vanuit Gods woord. Hoe kun je dit aanpakken?

- Lees een kort stukje.
- Geef in een paar zinnen weer wat voor jou de kern is.
- Leg kort uit wat de relatie is met het onderwerp van het gesprek.
- Sluit af met een open vraag.

Welke plek hebben de bijbel en bidden in jouw diaconale gesprekken?

Dit kun je natuurlijk zelf voorbereiden. Je kunt het ook als diakenen samen bedenken. Gebruik eventueel een spiekbrieftje in je Bijbel met daarop een aantal sleutelwoorden, openingszinnen en open vragen.

Ga hier voor jezelf wel ontspannen mee om. Bedenk dat ook als de bijbel niet expliciet open gaat, je bezoek waardevol is. **Aandacht, begrip en een luisterend oor zijn voor iedereen belangrijk.**

Bemoedigen en vertroosten

Het evangelie biedt troost en houvast in allerlei moeilijke situaties en op momenten waarin de realiteit van het leven even geen troost en houvast biedt. Dat geldt niet alleen in gevallen van financiële ondersteuning. Ook in andere moeilijke situaties mag de bijbel open. Er zijn mooie bijbelgedeelten die je kunt gebruiken om bemoediging en troost te brengen. Juist het bemoedigen en vertroosten met Gods Woord maakt zichtbaar dat je als diaken namens Christus komt. Vergeet als diaken dit mooie aspect van je werk niet!

Bijbellezen

- Kies een vast moment.
- Gebruik een vaste methode.
- Overdenk een woord of zin.

Bidden

- Stil worden
- Aanbidden
- Verootmoedigen
- Danken
- Vragen

Welke bijbeltekst inspireert je of bemoedigt jou?

Hoe kies ik een tekst?

Gebruik het inlegvel met diaconale bijbelteksten dat je via de website van het Diaconaal Steunpunt kunt downloaden. Hierop vind je bijbelteksten die zijn onderverdeeld in verschillende diaconale onderwerpen. Of gebruik een online Bijbel en zoek op bepaalde trefwoorden om zo een passende tekst te vinden. Ook kun je de ander vragen of er een bepaald bijbelgedeelte is dat hem of haar aanspreekt, bemoedigt en troost biedt.

- Gebruik je Bijbel vrijmoedig
- Bidden kan op verschillende momenten in een bezoek
- Aandacht, begrip en een luisterend oor zijn voor iedereen belangrijk
- Het evangelie biedt troost en houvast in allerlei moeilijke situaties
- Diaconaat is ingebed in gebed
- Bid ook voor elkaar

Tijdens de vergadering

Diaconaat is ingebed in gebed. Geef Gods woord en het samen bidden nadrukkelijk een plek in jullie vergaderingen. De volgende tips kunnen je daarbij helpen:

- Rouleer het openen van de vergadering. Daarbij kan elke diaken zijn eigen opening verzorgen. Je kunt daarvoor gebruik maken van de vergaderopeningen op de website van het Diaconaal Steunpunt.
- 'Oefen' in hardop bidden en bijbellezen door dit te rouleren onder de diakenen. Zo wen je aan je eigen stem en kun je leren van anderen.
- Laat iemand aantekeningen maken van gebedspunten die tijdens de vergadering naar voren komen en verdeel die om aan het eind samen voor te bidden.
- **Bid ook voor elkaar.**

Welke plek hebben de bijbel en bidden in jullie diaconale vergaderingen?

Meer weten? Download of bestel de brochure 'Bijbellezen en bidden door de diaken' op onze website.

Open blik

Open blik is een kaartspel dat je helpt om samen in gesprek te zijn over het delen van geloof, hoop en liefde. Verkrijgbaar op www.diaconaalsteunpunt.nl

Een goed gesprek begint met luisteren

Een goed gesprek

Het bezoeken van gemeenteleden door diakenen of door diaconale werkers gebeurt in veel kerken. Zo'n bezoek is een prachtige middel voor jou als diaken om te bouwen aan een diaconale gemeenschap. Maar hoe doe je dat dan?

Vier vragen

Het diaconale bezoek is een mooie manier om aandacht te geven en interesse te tonen. Een plek om mee te leven en waar ruimte is voor het verhaal van de ander. Het is ook een plek om mensen te stimuleren hun gaven in te zetten voor anderen. Een plek voor jouw verhaal als diaken! Met vier vragen in je achterhoofd, ga je voorbereid op pad.

Echt luisteren, betekent veel meer dan je je voor kunt stellen

Vier vragen

- Wat heb jij nodig?
 - Wat kun jij geven?
 - Wat wil ik delen?
 - Wat wil ik weten?
-
- Wees duidelijk vanaf het begin.
 - Een goed gesprek begint met luisteren.
 - Straal met je houding uit dat de ander je aandacht heeft.
 - Check of je de boodschap goed hebt begrepen.
 - De vier vragen zijn ook in de kring behulpzaam.

Wat heb je nodig?

Mensen ervaren allerlei moeiten en zorgen. Denk aan praktische hulp bij het doen van boodschappen, vervoer naar ziekenhuis of kerk, verminderen van geldzorgen, persoonlijke aandacht en bezoek. Wat heb jij als gemeentelid nodig?

Wat kun je geven?

Veel mensen denken bij de diaconie aan 'krijgen'. De kans is groot dat ze ook iets kunnen geven. Denk daarbij aan tijd, aandacht, gebed, een bepaalde deskundigheid, vervoer of geld. Als je het hier over hebt, dan helpt het als je concreet kunt vertellen waar de inzet van gemeenteleden nodig is. Denk daar vooraf over na en heb voorbeelden bij de hand.

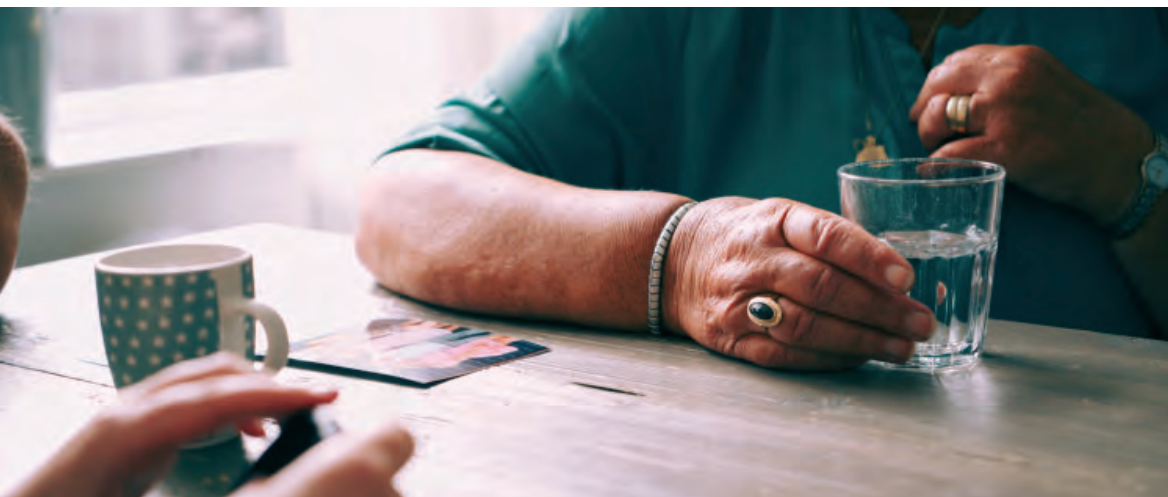
Wat wil ik delen?

Dit is de plek voor jouw verhaal als diaken. Hier vertel je op welke manier de gemeente kan groeien in dienen, delen en doen. Je kunt uitleggen wat diaconaat is en wat de taken van de gemeente en van de diaconie zijn. Ook kun je vertellen hoe de diaconie werkt en wat gemeenteleden concreet van de diaconie mogen verwachten.

Duidelijk vanaf het begin

Het is goed dat je als diaken komt kennismaken, maar realiseer je wel dat je dan als diaken komt! Dat eerste kennismakingsbezoek is direct al een geweldige kans om je verhaal goed neer te zetten. Een bedenk: vuur ontsteek je met vuur. Jouw enthousiasme werkt aanstekelijk! Dus vraag jezelf af: Waarom ben ik enthousiast over mijn werk als diaken?

Wat wil ik weten?

Gemeenteleden zijn de ogen en oren van de diaconie. Welke nood in je buurt, wijk, of plaatselijke gemeente zie je waar we als kerk iets mee zouden moeten?

Voel je vrij om deze vier vragen op je eigen manier te gebruiken. Niet elke vraag hoeft steeds even veel nadruk te krijgen, maar met deze vragen in je achterhoofd, voorkom je wel dat je diaconale gesprek eenzijdig wordt.

Welke vraag wil jij in je volgende bezoek meer aandacht geven?

Luisteren, samenvatten en doorvragen

Een goed gesprek begint met luisteren.

Vaak geven mensen tussen de regels door belangrijke aanwijzingen. Het kan een kleine opmerking zijn over geld of bijvoorbeeld een grapje over financiële problemen.

Bijvoorbeeld 'ik ben tevreden met wat ik heb' of 'ik kan rondkomen, ook al is het niet altijd makkelijk'. Door te luisteren, samen te vatten en door te vragen, nodig je de ander uit om meer te vertellen. 'Als ik je goed begrijp, zeg je dat je financieel meestal goed weet te redden. Maar betekent dat ook dat er soms situaties zijn waarin het net niet lukt?'.

Luisteren

De kunst van het vragen stellen, start met luisteren. Luisteren doe je met je hele persoon. Niet alleen met je oren. Door je lichaamshouding, je gedrag en door oogcontact laat je de ander zien dat je geïnteresseerd bent in wat hij te zeggen heeft.

Let op je houding. **Straal met je houding uit dat de ander je aandacht heeft.** Dus geen armen over elkaar. Ontspan je gezicht. Maak oogcontact. Stimuleer de ander door te knikken en te 'hummen'. Probeer non-verbaal 'mee te veren' door de afstand tot de ander te verkleinen of juist afstand te nemen.

Samenvatten

Heeft de ander zijn verhaal of opmerking afgerond, vat het dan samen in je eigen woorden. **Check of je de boodschap goed hebt begrepen.** Met een vraag als 'Klopt dat?' doe je dat expliciet. Zo geef je de ander de mogelijkheid aan te vullen of te corrigeren.

Doorvragen

Tijdens het luisteren en samenvatten ontdek je vaak dat je nog niet het hele verhaal hebt gehoord. Je kunt daar dan op doorvragen. Door het stellen van extra vragen krijg je meer informatie, inzicht en/of begrip. Hoe doe je dat? Je zoekt naar aanknopingspunten in wat de ander zei om op door te vragen. Aanknopingspunten kunnen zijn: vage woorden, algemene uitlatingen, subjectieve aannames, opmerkingen over anderen 'zij denken dat...' en formuleringen met 'moeten' of 'kunnen'. Doorvragen op zulke woorden of zinnen halen vaak extra en zeer waardevolle informatie boven tafel. Let niet alleen op wat de ander zegt, óók op wat hij niet zegt.

Diaken in de kring

Een belangrijk aspect van de taak van de diaken is het toerusten en stimuleren van de diaconale gemeente. De kring is daarvoor een goede plek.

Je kunt met kringleden in gesprek over onderlinge zorg en over de mogelijkheden van de kring naar buiten.

De vier vragen zijn ook in de kring behulpzaam. Ze kunnen helpen bij het nadenken over hoe barmhartigheid, vrijgevigheid en gastvrijheid een plaats heeft in de kring en in het leven van de kringleden. Je kunt ze gebruiken om kringen uit te dagen in hun denken over de rol die de kring kan hebben in de buurt. Mogelijk leidt dat zelfs tot concrete initiatieven vanuit de kring in de buurt.

Ook voor het signaleren van nood kun je veel informatie krijgen door het bezoeken van je kring. Wordt er naar elkaar om gezien? Wie zijn er (vaak) niet? Wie doen er niet mee? Heeft iedereen inbreng in de kring? Zo kun je door het bezoeken van de kring een aantal mensen in beeld krijgen die je eventueel afzonderlijk kunt bezoeken.

Goed geluisterd?

Als ik je goed heb begrepen, heb je altijd voor jezelf kunnen zorgen. Zo ben je ook opgevoed: het is jouw verantwoordelijkheid. En daarom vind jij het nu lastig om hulp te vragen. Klopt dat?

Samenvatten en doorvragen

Je vindt het onbestaanbaar dat onze kerk zo weinig doet met het feit dat al die kinderen opgroeien in armoede. Wat bedoel je met al die kinderen? En waarom vind je wat we doen te weinig? Wat zou jij willen dat we voor deze kinderen deden?

MICHA CURSUS

ZORGEN VOOR ELKAAR EN VOOR DE SCHEPPING

De Micha Cursus gaat over het zoeken van gerechtigheid. Samen met anderen denk je na over jouw rol in deze wereld en in Gods Koninkrijk. Je kunt de Micha Cursus eenvoudig organiseren. Het mooiste is om de cursus samen te doen. Bijvoorbeeld met jouw kring.

Online module kerk in je buurt

Wat zou er gebeuren als jij en ik diezelfde bewogenheid in ons dragen als majoor Bosshardt of moeder Theresa? Als wij ons verbinden met elkaar en onze buurt? In de online module 'Kerk in je buurt', word je aangemoedigd concrete en lokale stappen te zetten.

www.diaconaalsteunpunt.nl/michacursus

**SPECIALE
EDITIE**

Micha

NEDERLAND Deze editie van de Micha Cursus wordt je aangeboden door:

MISSIONAIR
STEUNPUNT

DIACONAAL
STEUNPUNT

VERRE NAASTEN
— geloof delen wereldwijd —

Jong geleerd, oud gedaan

Een kerk die doet wat ze zegt

Jongeren verwachten dat de kerk doet wat ze zegt. Ze willen een kerk die hen inspireert en laat zien waar ze voor staat. Een kerk waar geloven gaat om het verbinden van hoofd, hart en handen. Daar ligt een geweldige kans voor de diaconie.

Geef daarom de diaconale toerusting handen en voeten in jullie jeugdwerk. Werk daarbij samen met jullie jeugdleiders. Als diaken ben je de initiator, toeruster en coördinator van de diaconale activiteiten. Maar de jeugdleider is degene die al aansluiting heeft bij jongeren. **Door samen te werken kun je het diaconaat meer onderdeel laten worden van het jeugdwerk.**

- › Jongeren verwachten dat de kerk doet wat ze zegt
- › Door samen te werken kun je het diaconaat meer onderdeel laten worden van het jeugdwerk
- › Onder jongeren komt ook veel eenzaamheid voor.

Zorg voor jongeren

In de eerste plaats gaat het om het helpen van jongeren met diaconale problemen. Meer dan een derde van de jongeren boven de 18 heeft een schuld. En één op de vier jongeren heeft een betalingsachterstand bij de zorgverzekering, problemen met toeslagen of met het terugbetalen van studiekosten. Zeker 10.000 jongeren tussen de 18 en 24 jaar lopen bij de schuldhelpverlening. **Onder jongeren komt ook veel eenzaamheid voor.** Ze kennen weliswaar veel mensen en hebben vaak een groot sociaal netwerk, maar ze missen echte intimiteit in de contacten buiten hun eigen gezin, familie en vriendengroep.

Er waren dagen dat ik letterlijk maar een persoon sprak: het kassameisje.

'Ruben zegt daarover: 'Wie op het platteland woont, moet erg zijn best doen om aan sociale contacten te komen. Ik had bijvoorbeeld geen geld om de bus te pakken naar Leeuwarden. En bij ons op het dorp zijn het allemaal kliekjes; je kent elkaar via de kerk of via school. Maar wat als je dat niet hebt? Er waren dagen dat ik letterlijk maar met één persoon sprak op een dag, het meisje achter de kassa van de supermarkt.' Vergeet ook niet de jongeren met een (chronisch) zieke ouder. Soms verlenen die jongeren dezelfde mantelzorg als volwassenen, maar dan zonder de hulp en begeleiding die volwassenen daarbij kunnen krijgen. Voor de kinderen in een gezin met een zieke ouder is het vanzelfsprekend dat ze taken op zich nemen. Ze klagen er niet over en weten ook niet altijd dat ze begeleiding kunnen krijgen. De realiteit is daarbij dat de verantwoordelijkheid van de mantelzorg zo zwaar op deze kinderen kan drukken dat ze een achterstand in hun ontwikkeling oplopen.

Het is belangrijk dat jongeren die hulp nodig hebben, die ook ontvangen.

Realiseer je dat jongeren het diaconale adres van de kerk vaak niet kennen en geen idee hebben wat de kerk voor hen zou kunnen betekenen. Communiceer daarom duidelijk wat je als diaconie voor jongeren kunt betekenen. En train jeugdwerkers om signalen op te vangen én om daarnaast met jongeren in gesprek te gaan over de vraag hoe zij andere jongeren kunnen helpen. Zorg er ook voor dat je als jeugdwerkers en diaconie regelmatig de zorg en aandacht voor deze jongeren met elkaar afstemt.

Weten jongeren jullie te vinden als ze problemen hebben?

Zorg door jongeren

Daarnaast is het belangrijk dat jongeren leren dat diaconaat hoort bij je christen-zijn. En dat ze zelf gaan ontdekken welke gaven zij hebben gekregen en hoe ze die kunnen inzetten. Daarbij hebben ze wel stimulans en begeleiding nodig. Jongeren hebben zo hun eigen antennes en manieren van communiceren. Om met jongeren te werken, is het belangrijk je in te leven in hun denk- en leefwereld en om daarop aan te sluiten. De jeugdleiders in je gemeente kunnen daar een rol in spelen.

Laat jongeren meedenken en beslissen bij het kiezen van diaconale activiteiten.

Het leren door zelf te doen gaat verder dan het door hen laten uitvoeren wat door volwassenen bedacht en besloten is. Neem jongeren serieus en betrek ze nadrukkelijk in het maken van plannen om diaconaal bezig te zijn.

Hoe leren jongeren in jouw gemeente denen, delen en doen?

Aan de slag

Er zijn allerlei mogelijkheden om aan de slag te gaan. Veel jongeren hebben aandacht voor milieu en ecologie. Met de Micha Young cursus kun je daarbij aanhaken. Of organiseer een Nacht zonder dak, Zip your Lip of diaconale reis. Wil je iets met en voor jongeren organiseren, zorg er dan voor dat het zo concreet en persoonlijk mogelijk is. Doe iets samen, voor een concreet doel en op een aanwijsbare plaats. En betrek jongeren bij de voorbereiding.

Werk er aan dat er meer structurele aandacht komt voor diaconaat in het jongerenwerk. Dat is niet vanzelfsprekend, maar vraagt om overleg, planning en afstemming. Bespreek als diaconie met het jeugdwerk van je gemeente hoe je hier samen blijvend aandacht aan kunt geven.

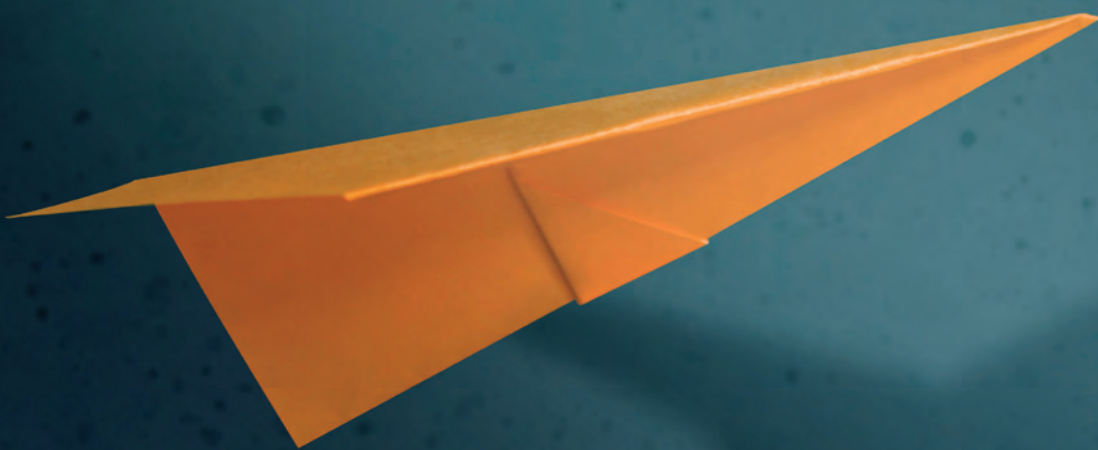
Ervaringen delen

Om niet bij de kick van een actie te blijven, is het belangrijk dat jongeren worden geholpen om hun ervaringen te delen en erop terug te kijken. Hoe bewuster dat gebeurt, hoe meer jongeren ervan leren. Stel vragen en houdt een spiegel ze, zodat ze over zichzelf, anderen, de samenleving en hun geloof gaan nadenken. **Door vragen te stellen help je jongeren verder in hun leerproces.** Vraag bijvoorbeeld naar wat hen raakte in een activiteit? Waarom juist dat? Of vraag wat de kerk zou kunnen betekenen in concrete situaties van mensen die aandacht, hulp of zorg te kort komen? Meer vragen vind je op onze website. Daar vind je ook de brochure 'Deel je leven'.

- Realiseer je dat jongeren het diaconale adres van de kerk vaak niet kennen.
- Laat jongeren meedenken en beslissen bij het kiezen van diaconale activiteiten.
- Werk er aan dat er meer structurele aandacht komt voor diaconaat in het jongerenwerk.
- Door vragen te stellen help je jongeren verder in hun leerproces.

Hoe schrijf je een diaconaal plan?

Overschat niet wat je in een jaar kunt bereiken, maar onderschat niet wat er in tien jaar kan gebeuren.

Het werk van de diaconie is mooi en veelomvattend. En er is altijd meer te doen dan je aankunt. Het opbouwen van de gemeente is te belangrijk om aan het toeval over te laten. Het vraagt om een planmatige en doelgerichte aanpak. Een diaconaal plan ondersteunt je daarbij. Het helpt je om na te denken over jullie diaconale opdracht en de manier waarop jullie het diaconale werk in en door jullie gemeente willen vormgeven.

Gelukkig werken we met een diaconaal plan. Dat helpt me als nieuwe diaken snel op weg. Het helpt ook om hoofd- en bijzaken van elkaar te scheiden. Weten wat we de komende tijd gaan doen, geeft focus en rust.

- Niet alles kan en niet alles hoeft nu.
- Waar dromen we van en waar verlangen we naar?
- Waarom doen we dit?

Voordelen van een plan

Het maken van een diaconaal plan heeft een aantal pluspunten:

- Een plan helpt om keuzes te maken en prioriteiten te stellen. Dat geeft rust. Niet alles kan en hoeft nu.
- Een diaconaal plan helpt je om proactief te zijn. Het voorkomt dat je alleen reageert op incidenten en problemen.
- Witte vlekken binnen het diaconale werk komen in beeld.
- Het maken van een plan helpt je bestaande activiteiten in kaart te brengen en te beoordelen.
- Het vergemakkelijkt het inwerken van nieuwe diakenen en bevordert zo de continuïteit van het diaconale werk.
- Het geeft een tool in handen om de gemeente te informeren over en te betrekken bij het diaconale werk.

Hoe geven jullie richting aan het diaconale werk?

Hoe maak je een plan?

Als je aan de slag gaat met een diaconaal plan, betrek daar dan gelijk een aantal gemeenteleden bij via een werkgroepje. Bij het maken van een diaconaal plan zijn een aantal vragen behulpzaam.

Wat bedoelen wij met diaconaat?

Wat is onze visie en missie als diaconie? Begin met het stellen van een aantal vragen: wat bedoelen wij met diaconaat, wat is onze opdracht en die van de gemeente? Waarom bestaan we eigenlijk als gemeente? Wat zou de buurt missen als we er niet meer zouden zijn?

Waar dromen we van en waar verlangen we naar?

Hoe zouden we onze missie als diaconie en gemeente verwoorden? Denk hier samen over na en zet daarna op papier wat jullie het meest belangrijk vinden.

Wie zijn we en wat doen we al?

In deze stap kijk je naar je eigen gemeente. Wat is de samenstelling van onze gemeente en welke hulpbronnen heeft God ons gegeven? Inventariseer en evalueer ook bestaande activiteiten.

Zo krijg je inzicht in waar jullie als diaconie en als gemeente al mee bezig zijn. Maak die inventarisatie aan de hand van de volgende rubrieken:

- Diaconaal werk in de eigen gemeente.
- Diaconaat ten behoeve van de buurt en samenleving dichtbij.
- Diaconaat wereldwijd.

Evalueer deze activiteiten vervolgens aan de hand van de volgende vragen:

- Waarom doen we dit?
- Is dit een diaconale taak? Waarom wel of niet?

- Wat is het effect?
- Hoe zijn gemeenteleden erbij betrokken?

Welke diaconale ontwikkelingen zien we?

Denk vervolgens na welke ontwikkelingen je ziet. Breng in kaart welke gevolgen deze hebben voor mensen in de gemeente en in de samenleving. Komt er een AZC in de buurt? Hebben we veel zzp-ers in de gemeente en zit de economie al een tijdje in een dal? Zijn er meer mogelijkheden om met andere diaconieën in onze plaats samen te werken? Wat zijn de gevolgen en welke doelgroepen zijn daarbij betrokken?

Wat ontbreekt er?**Welke witte vlekken zien we?**

Vervolgens ga je na aan welke diaconale aandachtsvelden te weinig aandacht wordt besteed. Zie je dingen waar jullie eigenlijk iets mee zouden moeten, maar waarvan je niet precies weet hoe je dat kunt aanpakken? Om witte vlekken in beeld te krijgen, ga je in gesprek met sleutelfiguren in de buurt, zoals een maatschappelijk werker, jeugdwerker, wijkagent, of andere personen die zich bezighouden met mensen in probleemsituaties. Een overzicht van sleutelfiguren en vragen vind je op kerkindebuurt.nl/buurtonderzoek.

Welke mogelijkheden heeft onze gemeente?

Diakenen betrekken zoveel mogelijk gemeenteleden bij diaconale activiteiten. Er zijn mensen die op grond van hun ervaring of een bepaalde deskundigheid, goed ingeschakeld zouden kunnen worden. Hoe gericht ze gevraagd worden, des te beter dit lukt. In deze stap ga je twee dingen na. Allereerst denk je na waarvoor je gemeenteleden concreet zou willen inschakelen. Daarbij betrek je ook eventuele nieuwe activiteiten die je zou willen ontplooiën. Daarnaast kijk je welke specifieke gaven in de gemeente aanwezig zijn en hoe je die zou kunnen inzetten voor de bloei van de buurt en van de gemeente.

Welke keuzes maken we en in welke volgorde?

Nu gaat het erom keuzes te maken, want niet alles kan tegelijk! Stel prioriteiten voor nu en de nabije toekomst. Daarbij kun je onderscheid maken in:

› Terugkerende zaken:

ondersteuningsaanvragen, publiciteit, opstellen van collecteroosters, begrotingen, e.d.

› Activiteiten op korte termijn: Welke activiteiten zijn al gepland? Welke nieuwe activiteit zouden we in het komende jaar willen opstarten. De witte vlekken kunnen daarvoor een indicatie zijn.**› Aandacht voor zaken op langere termijn:** ook hier kies je welke bepaalde ontbrekende aspecten die jullie gemeente zou kunnen oppakken.

De keuzes die je maakt hebben ook financiële gevolgen. Beschrijf deze in het diaconale plan. Geef ook aan welke financiële keuzes je als diaconie hierin maakt. Als je meer betrokken wilt zijn bij de nood in de samenleving, stel dan duidelijke criteria op voor financiële ondersteuning. Maak duidelijk hoe je omgaat met je financiële buffer. Welke verdeling streven jullie na als het gaat om diaconaal werk in de eigen gemeente, diaconaat ten behoeve van de buurt en samenleving dichtbij en diaconaat wereldwijd?

Een stappenplan

Met het plan dat er nu ligt, kun je nog niet echt aan de slag. Het is verstandig om de gemaakte keuzes om te zetten in concrete en kleinere stappen en activiteiten. Zo geef je de gemaakte plannen handen en voeten. **Maak een draaiboek met daarin de kleinere stappen en activiteiten**, welke middelen daarvoor nodig zijn en wie daarbij welke taken heeft.

Doe je dit niet, dan is het gevaar aanwezig, dat het diaconale plan onder in een la verdwijnt en dat er niets meer mee gebeurt. Laat het draaiboek regelmatig aan de orde komen in je diaconievergaderingen.

Deel je plan

Zorg er voor dat jullie visie en de gekozen speerpunten aansluiten bij de bredere visie en de plannen die de kerkenraad heeft voor de gemeente. Zoek die afstemming al tijdens het opstellen van het plan. Bespreek vervolgens het uiteindelijke plan met de kerkenraad, zodat de ouderlingen en predikanten op de hoogte zijn en de plannen ook ondersteunen.

Gebruik het plan daarnaast om op een gemeenteavond in gesprek te gaan met gemeenteleden. Neem het daarnaast mee in je gesprekken en contacten met gemeenteleden. Je kunt er regelmatig iets over schrijven in het kerkblad. Verwerk bijvoorbeeld bepaalde onderdelen van het diaconaal plan tot korte artikeltjes. Zo krijgt het diaconaat gemeentebreed op verschillende manieren aandacht.

Hoe weet jullie gemeente wat jullie doen en waar jullie diaconaal gezien naar toe willen?

- Zie je dingen waar jullie eigenlijk iets mee zouden moeten?
- De keuzes die je maakt hebben ook financiële gevolgen.
- Maak een draaiboek met daarin de kleinere stappen en activiteiten.
- Plan bewust evaluatiemomenten in.

Evalueer

Plan bewust evaluatiemomenten in. Hoe verloopt de uitvoering? Liggen we op schema? Hebben we bereikt wat we wilden bereiken? Zit iedereen op de juiste plek? Wat kan beter of anders en waarom? Heeft dit proces nieuw zicht gegeven op blinde vlekken? Door tijd te nemen voor evaluatie, kun je leren, bijstellen en ook iets ontdekken van de richting die God jullie wijst. Je kijkt niet alleen terug, maar ook alvast vooruit. Zo ben je alweer bij het begin van het stappenplan, op weg om een volgende droom te verwezenlijken!

Tips voor Communicatie

Laat zien waar je voor staat!

We praten de hele dag, sturen mails en appjes, posten op social media. Het gaat ons makkelijk af. Hoe zit het met jou als diaken? Communiceer je dan net zo soepel?

Schrijven of spreken voor een grote groep, binnen of buiten de gemeente is vaak lastig. Toch is het belangrijk om de mensen te bereiken waar je mee aan de slag wilt. Of het nu gaat om gemeenteleden te stimuleren iets voor een ander te doen, of om mensen te krijgen voor een klus, voor het organiseren van een activiteit, of door samen iets te betekenen voor de buurt.

Het maken van een diaconaal plan is een mooie voorzet. Er is dan al over veel nagedacht. Je kunt het plan uitbreiden met een overzicht wanneer en bij welke gelegenheid je communiceert. Dan is het een vaste activiteit die niet vergeten wordt.

Is er nog geen diaconaal plan? Dan kun je ook een communicatieplan maken waarin je voor elke maand een onderwerp zet dat je aandacht wilt geven. Op die manier kun je gaandeweg een jaar de taken van de diaconie voor het voetlicht brengen. De ene keer kun je het mondeling doen, de andere keer schriftelijk. Wil je dat je boodschap goed blijft hangen en aanzet tot actie, kies dan voor verschillende manieren van communicatie.

Wat ziet de gemeente van jullie diaconale werk en jullie plannen?

- › Wees je bewust van het doel van de communicatie.
- › Bepaal wie je wil bereiken, met wat en hoe.
- › Gebruik de taal en communicatiemiddelen van je doelgroep.
- › Breng je boodschap uitnodigend en met enthousiasme.
- › Breng het nieuws levendig en aansprekend.
- › Maak een paar pitches.

Wees je bewust van het doel van de communicatie

Misschien een open deur, maar het is een goed startpunt. Waarom wil je als diaconie communiceren? Het is een middel om zichtbaar te zijn. Naast de 'stille hulp' gebeurt er nog veel meer in en door de gemeente. Als je niet weet wat er mogelijk is, krijg je geen hulpvragen. Als je niet weet wat er nodig is, krijg je geen mensen die willen helpen.

Bepaal wie wat en hoe

We krijgen dagelijks al veel informatie te verwerken. Heel wat is niet voor ons van belang. Wees daarom selectief en communiceer gericht. Bijvoorbeeld: Welke groep gemeenteleden spreek je aan om anderen naar de kerk te rijden.

We kunnen op heel veel manieren communiceren. Maar welk middel is effectief voor de boodschap die je hebt? Soms is bellen handig als je ook wilt overleggen.

Hebben mensen tijd nodig om over je verzoek na te denken, dan kan een mail beter zijn. Heb je snel hulp nodig om voor een oudere boodschappen te halen, dan is een groepsapp passend.

Gebruik de taal en communicatiemiddelen van je doelgroep

Heb je jongeren nodig? Tien tegen één dat ze een groepsapp hebben. Op een mail zul je vrijwel geen response krijgen.

Probeer je boodschap kort en bondig te formuleren. Maak de lezer nieuwsgierig, dat zet aan tot actie. Voor lange teksten heeft niemand tijd. Een aansprekend plaatje erbij helpt zeker.

Welke plek heeft communicatie in jullie diaconale werk?

Meneer Jongbloed is 75 en zou zo graag wat meer naar buiten gaan. Hij heeft alle tijd, maar kan niet meer zelfstandig naar buiten. Hij is afhankelijk van zijn rolstoel en iemand die hem daarmee helpt. Meneer heeft een klein netwerk, maar staat nog erg positief in het leven. Hij luistert graag naar muziek of kijkt een film via Netflix. Hij houdt enorm van gezelligheid en maakt graag een lolletje. Lijkt het je leuk om af en toe met meneer op stap te gaan en samen lol te maken? Laat het ons dan even weten.

Breng je boodschap uitnodigend en met enthousiasme

Als je laat merken dat je naast mensen staat, zullen ze makkelijker over de hoge drempel komen. Het is de toon die de muziek maakt. Vooral ook op de website als je het werk van de diaconie uitlegt. Met een enthousiast bericht heb je grote kans dat mensen warm lopen en zich aanmelden.

Breng het nieuws levendig en aansprekend

Maak verhalen persoonlijk en breng ze dichtbij. Wat geeft een beter beeld: "De collecte van vorige week heeft € 857,15 opgebracht" of: "Dankzij de collecte van vorige week hebben we 23 gezinnen die niet met vakantie kunnen verrast met een doos zomerse boodschappen."

Maak een paar pitches

Voor velen ben jij nog steeds die man of vrouw die op zondag met de collectezak rondgaat. Dat beeld veranderen begint bij jou! Daarom deze laatste tip: Heb een helder verhaal! Zorg er voor dat je in drie zinnen kunt uitleggen:

- wie en hoe jouw kerk helpt
- wat diaconaat is
- wat de rol van jou als diaken is

Gebruik zoveel mogelijk je eigen woorden. Prettig voor jou en je gesprekspartner als je dit snel en soepel kunt uitleggen. Tip: google eens op het maken van een pitch en oefen jouw pitch eens met een andere diaken erbij. Op onze [website](#) vind je een voorbeeld flyer en meer tips voor communicatie.

Laat zien wat je doet en waar je voor staat. Hulpvragers weten je sneller te vinden en zijn eerder geholpen. Gemeenteleden weten beter wat er van hen wordt verwacht.

Er zijn mogelijkheden genoeg om jullie verhaal te delen: kerkblad, mededeling voor of tijdens de dienst, een bericht via de beamer, mail, kerkapp, Whatsapp, Instagram, telefoontje, bezoekje aan huis of aan de (huis)kring, gesprekje bij het koffiedrinken, flyer, bericht op intranet, facebook, website.

Een aantal voorbeelden:

- Maak een flyer als diaconie.
- Zet foto's van het diakenenteam in het kerkblad of in de jaargids.
- Gebruik de website van de kerk en plaats een verhaal over wat je als diaken tegenkomt.

Over Kerkpunt

Door kerken kunnen mensen iets proeven van het Koninkrijk van God. Kerkpunt inspireert en begeleid diaconieën, om zo bij te dragen aan de toekomst van jouw kerk. Met elkaar komen we zo verder in kerk-zijn. We zijn er ook voor jou! Er zijn diverse mogelijkheden voor advies, begeleiding en training. Neem gerust contact op voor de mogelijkheden.

Informatie en advies

Je kunt met al je diaconale vragen terecht bij de helpdesk. Bel, app of stuur gerust een mail. Daarnaast kun je terecht op de informatieve en praktische website. Verder zijn er diverse inspirerende brochures ontwikkeld. Je vindt ze in onze webwinkel. Je kunt ze ook via de website downloaden als pdf.

E-coaching

We bieden de mogelijkheid tot e-coaching. In deze vorm van online coaching maken we gebruik van een smartphone of computer met webcam, zodat we elkaar kunnen horen én zien. In

overleg pikken we een tijdstip. Wij bellen jou op het afgesproken moment via het afgesproken medium.

Training gespreksvaardigheden

Deze training is speciaal ontwikkeld voor diakenen. Je leert contact leggen en verdiepend luisteren. Je leert hoe je een ander tevoorschijn kunt luisteren, juist ook bij spannende onderwerpen. De training biedt daarvoor een veilige setting en oefensfeer, waarin je oefent met echte óf eigen situaties. Na de training weet je hoe je contact maakt op zo'n manier dat de ander blij is je gesproken te hebben!

Over Derk Jan

Bevlogen, enthousiast, netwerker, perfectionist, Groninger. Zet zich graag in om kerken te helpen het koninkrijk van God zichtbaar te maken door dienen, delen en doen.

derkjan.poel@diaconaalsteunpunt.nl
06-83944555

Regionale bijeenkomsten

Regelmatig organiseren wij regionale bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn informatief en inspirerend. Er is ruimte voor uitwisseling van ervaringen van diakenen. Deelname aan deze bijeenkomsten is gratis. Houd onze agenda en nieuwsbrief in de gaten voor een bijeenkomst bij jou in de buurt. Het Diaconaal Steunpunt levert ook graag een bijdrage aan classicale bijeenkomsten of bijeenkomsten van een diaconaal platform. Informeer gerust naar de mogelijkheden.

kerkleden toerusten voor hun diaconale taak. Ook willen we als kerken graag meer op de samenleving gericht zijn. Dat vraagt van diaconieën dat zij leiding geven en voorgaan in barmhartigheid en gerechtigheid. Deze cursus wil je daarvoor op een eigentijdse manier tools in handen geven. Interesse? Kijk op www.bloeienddiaconaat.nl.

“Wij hebben de cursus het afgelopen half jaar met veel plezier gevolgd. Het was leerzaam om als diaconie samen te doen. De afwisseling met video’s maakte het erg leuk. Bedankt!”

**Derk Jan heeft de gave om te spreken,
maar ook om mensen uit te dagen.
Het was erg inspirerend!**

Training op maat

Graag verzorgen wij een bijeenkomst voor jouw diaconie of gemeente. Verschillende diaconale en missionaire onderwerpen kunnen daarbij aan de orde komen. Zo werkten we bijvoorbeeld mee aan een heidag met diakenen uit Leek, een bezinningsavond met een kerkenraad in Emmen en spraken we op een gemeenteavond in Middelburg.

Bloeiend diaconaat (videocursus)

De cursus Bloeiend diaconaat is er voor elke diaconie die wil werken aan meer diaconale uitstraling van de gemeente. We zijn ons er steeds meer van bewust dat we diakenen nodig hebben die

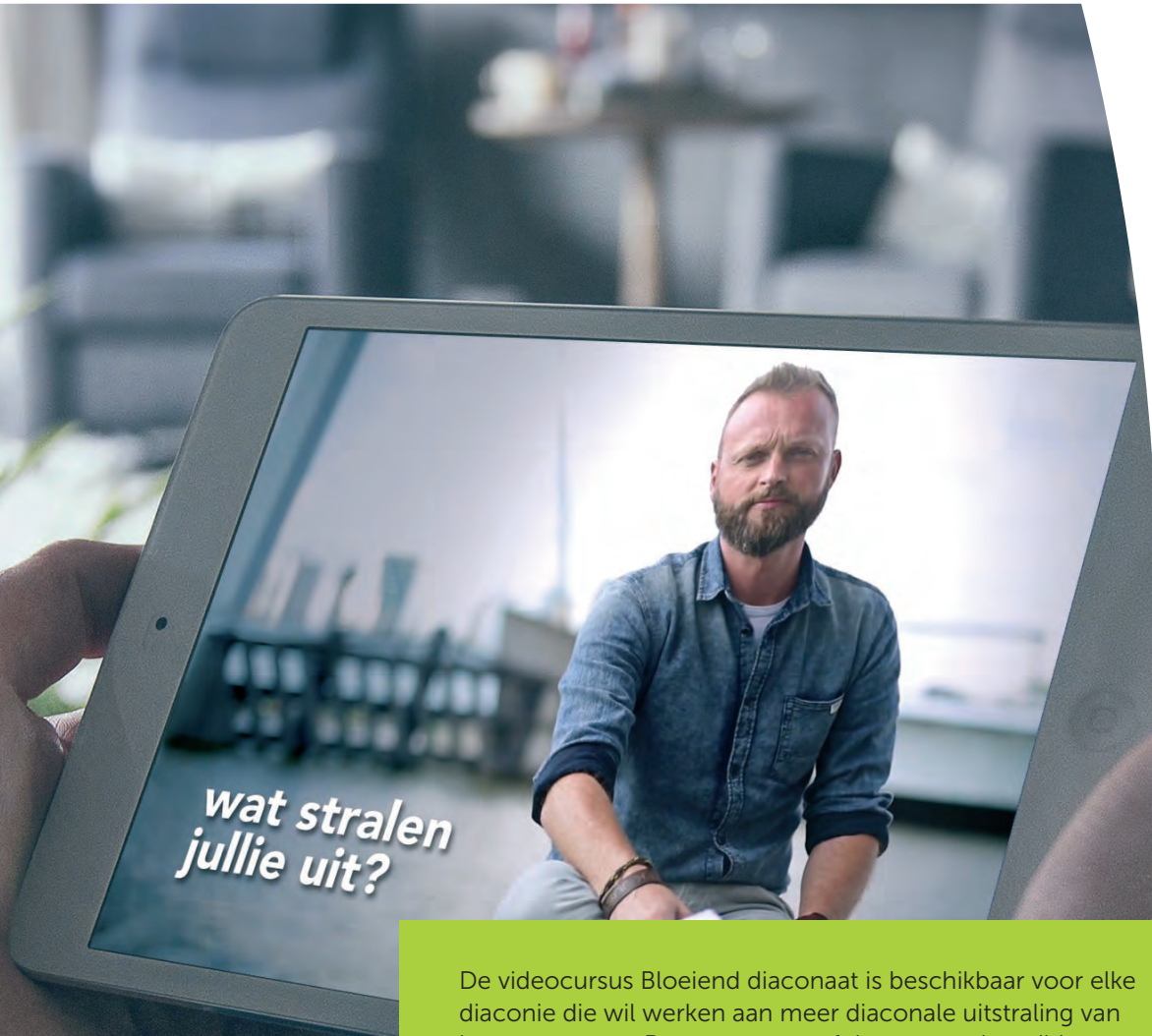
Landelijke diaconale dag

Jaarlijks vindt de landelijke diaconale dag plaats. Een dag voor diakenen en diaconaal actieve gemeenteleden. We bieden een programma met boeiende sprekers en een diversiteit aan workshops. Je krijgt praktische handvatten om in je eigen gemeente aan de slag te gaan. Deze dag organiseren we samen met de Christelijke Gereformeerde Kerken. Actuele informatie vind je op www.diaconaledag.nl.

Bloeiend diaconaat

Een cursus over voorgaan
in barmhartigheid en gerechtigheid

*wat stralen
jullie uit?*

De videocursus Bloeiend diaconaat is beschikbaar voor elke diaconie die wil werken aan meer diaconale uitstraling van haar gemeente. Deze cursus geeft je op een eigentijdse manier tools in handen. De cursus bestaat uit drie avonden, waarbij filmpjes de gesprekken met elkaar inleiden. Een gespreksgids helpt om van de Bijbelse diaconale grondbeginselen te komen tot het opstellen van een plan.

Gefeliciteerd, je hebt als diaken een mooie taak! Je mag meewerken aan een essentieel onderdeel van kerk-zijn: je gemeente helpen om handen en voeten geven aan het Evangelie.

'Yes! Ik ben diaken' geeft je praktische handvatten om op jouw plek mee aan de slag te gaan. Deze eerste brochure geeft een goed beeld van een aantal diaconale basisprincipes en staat daarnaast stil bij de kern van je diaconale taak: je gemeente opbouwen in dienen, delen en doen.

In deel 2 van Yes ik ben diaken lees je meer over diaconale thema's zoals armoede, eenzaamheid, het geven van financiële steun en over verschillende vormen van samenwerken.

